

Koncepce sociálního bydlení **statutárního města Ostravy**

Obsah

Úvod.....	3
Vize a vymezení základních pojmů.....	4
Vize pro oblast sociálního bydlení.....	4
Vymezení základních pojmů.....	4
Návrhová část	7
Priorita 1: Zákon o podpoře bydlení a jeho implementace.....	8
Priorita 2: Prevence ztráty bydlení	12
Priorita 3: Sociální bydlení.....	15
Priorita 4: Práce s daty, evaluace a systémová změna	22
Doporučení ke sledování následujících indikátorů.....	27
Přílohová část – analytické podklady	28
Příloha 1: Popis vyloučení z bydlení	29
Identifikace ohrožených domácností prostřednictvím příjmu příspěvku a/nebo doplatku na bydlení.....	30
Zadluženost – exekuce jako rizikový faktor v oblasti bydlení	32
Lokality sociálního vyloučení a segregace.....	33
Index sociálního vyloučení.....	34
Příloha 2: Bytový fond	36
Příloha 3: Sociální práce a bydlení.....	40
Sociální bydlení s doprovodným sociálním programem	40
Sociální práce poskytovatelů sociálních služeb ve vztahu k bydlení osob bez přístřeší	41
Příloha 4: Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva SMO na období 2025-2070.....	45
Použité zdroje.....	47
Seznam tabulek	48
Seznam obrázků	48

Úvod

Téma dostupnosti a udržitelnosti bydlení se v posledních letech stalo jednou z nejdynamičtější se vyvíjejících oblastí veřejné politiky – a to jak v rámci celé České republiky, tak i ve specifickém kontextu statutárního města Ostravy. S rostoucí bytovou nouzí, zhoršující se dostupností nájemního bydlení a zvyšujícím se počtem ohrožených domácností se ukazuje nezbytnost systematických řešení, která budou stavět na spolupráci veřejné správy, neziskového sektoru i odborné veřejnosti.

Zásadním impulsem pro vznik této koncepce je přijetí **zákona o podpoře bydlení**, který vytváří nový legislativní rámec pro řešení bytové nouze. Jeho implementace bude od roku 2026 formovat podobu podpory osob v bytové nouzi a přináší nové nástroje – od kontaktních míst, přes asistenci, až po podpůrná bytová opatření. Statutární město Ostrava se na tyto změny aktivně připravuje.

Současně Ostrava zahájila realizaci nového, celkově již čtvrtého, projektu **sociálního bydlení, nyní nově vycházejícího z přístupu Housing First**, který je zaměřen na nejohroženější domácnosti a staví na tom, že důstojné a stabilní bydlení je předpokladem pro řešení dalších životních obtíží.

Dále také město přistoupilo ke zpracování **Koncepce bydlení**, která se bude zaměřovat na celkový rozvoj bydlení, ale chceme v ní ukotvit také základní rámec systému sociálního bydlení.

Doba platnosti této Koncepce sociálního bydlení tak v kontextu všech těchto intervenujících faktorů byla záměrně nastavena na období tří let (2025–2028), tedy doby, která odpovídá plánované délce realizace projektu. Toto období vnímáme jako klíčové z pohledu náběhu legislativy, testování přístupu Housing First a sběru zkušeností, které budou tvořit základ pro budoucí rozhodnutí. V průběhu tohoto období budeme prostřednictvím Pracovní skupiny sociálního bydlení a Kulatých stolů k sociálnímu bydlení pravidelně reflektovat vývoj situace a potřeby území.

Cílem koncepce není vytvořit statický dokument, ale **nastavit rámec pro aktivní a flexibilní tvorbu politiky sociálního bydlení**, která bude odpovídat realitě života lidí v bytové nouzi i měnícím se podmínkám. Dokument je připravován s výhledem na období následujících tří let, tedy v návaznosti na realizaci projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě. Současně bude v průběhu tohoto období vyhodnoceno, zda a v jaké podobě bude vhodné samostatný koncepční dokument aktualizovat či dále rozvíjet, případně zda jsou témata dostatečně ukotvena v legislativě a jiných strategických dokumentech města.

Velké poděkování patří členům Pracovní skupiny pro sociální bydlení a účastníkům Kulatých stolů k sociálnímu bydlení, kteří se svým dlouhodobým zapojením, odborností a otevřeným sdílením zkušeností významně podíleli na podobě této koncepce. Právě díky jejich systematické práci, znalosti místního kontextu a ochotě hledat nové cesty řešení se oblast sociálního bydlení v Ostravě rozvíjí a posouvá vpřed. Tato koncepce vznikla s jejich výrazným přispěním a je výsledkem společného úsilí o nastavení funkčního, důstojného a udržitelného systému podpory pro osoby v bytové nouzi.

Před námi je období významných změn, nových výzev i příležitostí. Věříme, že společnými silami, s využitím odbornosti, spolupráce a sdílené odpovědnosti, dokážeme vytvořit systém, který lidem v bytové nouzi nabídne reálnou cestu k důstojnému životu. **Pojďme se do těchto výzev pustit – a postupně ukončovat bytovou nouzi na území statutárního města Ostravy.**

Vize a vymezení základních pojmů

Vize pro oblast sociálního bydlení

Ostrava buduje dostupný, důstojný a systémově ukotvený přístup k bydlení pro každého, kdo se ocitne v bytové nouzi.

Ostrava chce být městem, kde nikdo nezůstává bez podpory, když čelí ztrátě bydlení. Usilujeme o dostupné a důstojné bydlení pro každého, kdo jej potřebuje. Budujeme systém, který je včasný, odborný, propojený a založený na datech. V příštích třech letech chceme společně ukotvit nový přístup k řešení bytové nouze, který propojí projekt Housing First, legislativu a lokální zkušenost.

Ostrava chce být městem, které:

- **včas identifikuje rizika** ohrožující udržení bydlení a dokáže jim předcházet;
- **poskytuje dostupné sociální bydlení** lidem, kteří jej skutečně potřebují, bez stigmatizace a zbytečných bariér;
- **rozvíjí nástroje podpory**, které odpovídají na různorodé potřeby domácností, a to s využitím principů přístupu Housing First;
- **propojuje politiku bydlení s dalšími oblastmi**, jako je rodinná politika, sociální služby, zdravotnictví, vzdělávání či zaměstnanost;
- **podporuje spolupráci a profesionalizaci všech aktérů**, kteří se na řešení bytové nouze podílejí – od úředníků, přes neziskové organizace, až po vlastníky bytového fondu;
- **staví na datech a evaluaci**, aby realizovaná opatření skutečně reagovala na potřeby území a přinášela měřitelný přínos.

V horizontu tří let, na které je koncepce nastavena, si Ostrava klade za cíl **ukotvit nový systém podpory bydlení** v souladu s legislativním rámcem zákona o podpoře bydlení, realizovat Housing First pro nejohroženější domácnosti a vytvořit základy stabilního, udržitelného a profesionálně řízeného systému sociálního bydlení.

Vymezení základních pojmů

Cílová skupina

Sociální bydlení je určeno především **domácnosti v bytové nouzi** dle Evropské typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení (ETHOS), tedy pro osoby:

- bez střechy (osoby přežívající venku nebo v noclehárně),
- bez bytu (osoby bydlící v ubytovnách nebo institucích, např. sociálních ubytovnách, ubytovnách pro bezdomovce, azylových domech, věznicích, zdravotnických zařízeních, zařízeních pro děti nebo podporovaném bydlení),
- v nejistém bydlení (lidé žijící v přechodném bydlení u rodiny nebo přátel, bydlení bez právního nároku, osoby ohrožené vystěhováním nebo osoby ohrožené násilím),
- v nevyhovujícím bydlení (osoby žijící v provizorních nebo neobvyklých obydlích, v neobyvatelném bydlení nebo přelidněných bytech).

V projektu zaměřeném na přístup Housing First je cílová skupina definována jednak skrze typologii bezdomovství ETHOS, zároveň však se jedná o domácnosti, která mají i další znevýhodnění bránící běžnému přístupu k bydlení, a také splňují podmínku potřeby komplexní podpory.

Sociální byt

Sociální byt je standardní zkolaudovaný byt nacházející se (zpravidla) mimo sociálně vyloučené lokality, který je přidělován na základě posouzení bytové nouze. Poskytování bydlení v sociálním bytě je doprovázeno sociální prací a dalšími podpůrnými prvky, přičemž její míra závisí na potřebách klienta a výsledku sociálního šetření dané domácnosti, její intenzita a frekvence je určována vždy individuálně s ohledem na konkrétní situaci v domácnosti a posouzení sociální, zdravotní či ekonomické situace jejich členů.

Principy Housing First

Přístup Housing First (Bydlení především) staví na tom, že **stabilní a důstojné bydlení je základní podmínkou pro řešení dalších životních obtíží**. Domácnosti jsou zabydlovány bez předchozí „přípravy“ do standardního bydlení a následně jim je nabízena **dobrovolná a individuálně nastavená podpora** podle jejich potřeb. Přístup má několik základních principů:

1. Rychlý přístup ke standardnímu bydlení bez přípravy: domácnosti jsou zabydlovány přímo do běžných nájemních bytů bez podmínky předchozí „připravenosti“ či spolupráce se službou.
2. Možnost volby a kontroly pro uživatele služeb: klient má hlavní slovo v rozhodování o rozsahu, cílech i formě podpory a podpora je dobrovolná, individuálně nastavená a respektující.
3. Oddělení bydlení a podpory: podpora není vázána na ubytování – klient má nájemní smlouvu nezávisle na poskytování podpory, která je zajišťována samostatným týmem.
4. Zaměření na zotavení (včetně komunitní integrace a desegregace): podpora směřuje k celkovému zotavení a kvalitě života, včetně začlenění do běžného prostředí a komunitního života bez segregace.
5. Harm reduction: užívání návykových látek není překážkou podpory – cílem je snižování rizik a minimalizace škod, ne absolutní abstinence.
6. Aktivní zapojení bez donucení: podpora je dostupná, komplexní a asertivní, ale není vynucovaná – vztah je založen na důvěře, nikoli na kontrole či sankcích.
7. Individuální plánování: organizace podpory a péče týkající se dané osoby na základě jejich individuálních potřeb.
8. Flexibilní podpora tak dlouho, jak je potřeba: podpora se přizpůsobuje potřebám klienta a trvá tak dlouho, jak ji potřebuje – bez automatického konce a s důrazem na stabilitu.

Projekt Hosusing First, jehož realizace je součástí Koncepce sociálního bydlení, je zaměřen na nejohroženější osoby, které se ocitly v bytové nouzi a potřebují intenzivní a komplexní podporu. Může se jednat o osoby, které neuspěly v jiných programech či službách a čelí mnoha bariérám v přístupu k bydlení. Cílem je poskytnout jim stabilní bydlení a individualizovanou podporu, která reflektuje jejich specifické potřeby a pomáhá jim udržet si domov dlouhodobě.

Multidisciplinární tým a podpora zabydlených domácností

Doporučený poměr klíčových pracovníků a klientů s potřebou komplexní podpory je standardně 1 pracovník ku 8 klientům, v odůvodněných případech 1 pracovník ku 6 klientům, pro práci s klienty, kteří aktuálně bydlí v bytech a kteří by ale bez kontinuální podpory byli ohroženi ztrátou svého bydlení, je standardem 1 pracovník ku 10 klientům.

Součástí týmů (zapojení skrze HPP, DPP/DPČ) budou i další experti – např. peer pracovník, psycholog/psychoterapeut, dluhový poradce a bytový specialista, kteří se budou zaměřovat na podporu zabydlených domácností.

Expertní pozice byly specifikovány na základě zkušeností s dřívějšími realizacemi projektu, resp. na základě formativních evaluací, které byly součástí obou projektů.

Spolupráce s domácnostmi bude v individuálně nastavené intenzitě podpory reflektující aktuální potřeby a situaci domácnosti. Za **koordinaci sociální práce** a také případné další související podpory v rámci projektu zodpovídá vedoucí přímé podpory a koordinátor programu.

Pracovní skupina sociálního bydlení a Kulaté stoly k sociálnímu bydlení

Pracovní skupina sociálního bydlení je odbornou platformou, která se primárně zaměřuje na rozvoj místního systému sociálního bydlení a tvorbu koncepčních dokumentů a akčních plánů, které tyto aktivity specifikují a ukotvují.

Do činnosti pracovní skupiny jsou zapojeni zaměstnanci Magistrátu města Ostravy (odboru sociálních věcí a zdravotnictví, odboru majetkového), úřadů městských obvodů (odbory sociální a majetkové/bytové), neziskových organizací, Úřadu práce ČR, soukromého vlastníka bytového fondu (Heimstaden s.r.o.) a univerzity. Z dalších aktérů působících na národní úrovni chceme nadále pokračovat ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí a Agenturou pro sociální začleňování (resp. Ministerstvem pro místní rozvoj).

Kulaté stoly k sociálnímu bydlení mají svůj obsah orientovaný na praxi (resp. aplikační aspekty) sociálního bydlení a podpory domácností v bytové nouzi.

Na území statutárního města Ostravy působí množství aktérů, kteří se agendě sociálního bydlení věnují. Tyto jednotlivé přístupy a aktivity se liší svým rozsahem, přístupem k pojetí sociální práce, resp. podpory zabydlených domácností, vstupními podmínkami a pravidly pro setrvání v programu a přechodu do standardního bydlení. Je důležité, ať jsou i přes dílčí různost přístupů respektovány základní principy podpory domácností v bytové nouzi.

Kulaté stoly k sociálnímu bydlení se zaměřují na setkávání a propojování jednotlivých aktérů, sdílení zkušeností s realizací aktivit v oblasti sociálního bydlení a řešení praktických témat sloužících k rozvoji sociálního bydlení na území statutárního města Ostravy.

Návrhová část

Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy rozvíjí dlouhodobý strategický rámec sociálního bydlení, reaguje na měnící se sociální realitu, včetně nárůstu bytové nouze, prohlubující se finanční nedostupnosti bydlení a nedostatku dostupných bytů i podpůrných služeb. Koncepce nově integruje přístup Housing First jako systémový pilíř řešení bytové nouze u nejohroženějších domácností.

Návrhová část koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy vychází z aktuálních výzev v oblasti bytové nouze a reflektuje nově vznikající legislativní rámec. Současně je obsahově postavena na kontinuální činnosti Pracovní skupiny sociálního bydlení a vstupy z Kulatých stolů k sociálnímu bydlení. Do těchto platforem je zapojeno široké spektrum aktérů věnujících se oblasti bydlení a sociálního bydlení z různých pozic. Jedná se o zaměstnance Magistrátu města Ostravy, úřadů městských obvodů, neziskových organizací, Úřadu práce ČR, soukromého vlastníka bytového fondu – společnosti Heimstaden, a také zapojení Ministerstva práce a sociálních věcí.

Jejím cílem je rozvoj efektivního, koordinovaného a udržitelného systému sociálního bydlení, který bude reagovat na různorodé potřeby obyvatel města a umožní jim stabilní a důstojné bydlení jako základ pro další rozvoj.

Koncepce se opírá o čtyři strategické priority, které navazují na zkušenosti z dosavadních projektů a zároveň rozvíjejí nové přístupy v souladu se zákonem o podpoře bydlení. Každá priorita obsahuje konkrétní opatření směřující k posílení prevence ztráty bydlení, rozšíření nabídky podporovaného a sociálního bydlení, systematizaci podpory a budování spolupracující sítě odborníků, institucí i veřejnosti.

Priorita 1: Zákon o podpoře bydlení a jeho implementace

Zakládá institucionální a metodický rámec pro systémové řešení bytové nouze. Klíčovými nástroji jsou kontaktní místo pro bydlení, asistence v bydlení, obecní podporované bydlení a inovativní forma garantovaného bydlení, která otevírá cestu k užší spolupráci s trhem.

Priorita 2: Prevence ztráty bydlení

Zaměřuje se na včasnou identifikaci rizikových situací, podporu spolupráce mezi domácnostmi a odbornými službami a posilování sdílení informací mezi městskými obvody. Cílem je snížit počet případů, kdy lidé přicházejí o bydlení kvůli řešitelným obtížím.

Priorita 3: Sociální bydlení

Tvoří jádro přímé podpory pro osoby v bytové nouzi. Opírá se o principy přístupu Housing First a zahrnuje nejen rozvoj a správu bytového fondu, ale i udržení podpory pro domácnosti již zabydlené v rámci předchozích projektů. Důraz je kladen na metodické ukotvení a profesionalizaci systému.

Priorita 4: Práce s daty, evaluace a systémová změna

Podporuje dlouhodobou efektivitu a udržitelnost systému prostřednictvím evaluace, odborného dialogu a práce s daty. Zahrnuje také osvětu a komunikaci s veřejností, aby sociální bydlení bylo vnímáno jako legitimní a přínosná součást politiky města.

Koncepce je v návrhové části strukturována tak, aby umožnila postupné zavádění opatření v koordinaci s rozvojem legislativního rámce a dostupností financování. Důraz je kladen na propojení lokálních aktérů, mezioborovou spolupráci a respekt k různorodým potřebám cílových skupin.

Návrhová část je plánována na 3 roky v návaznosti na realizaci projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě. V průběhu platnosti koncepce bude také vyhodnoceno, zda samostatný koncepční dokument aktualizovat a rozvíjet či zda jsou témata dostatečně ukotvena legislativou.

Priorita 1: Zákon o podpoře bydlení a jeho implementace

Popis: Přijetí zákona o podpoře bydlení představuje zásadní milník v oblasti řešení bytové nouze a otevírá nové možnosti pro obce při realizaci komplexních a systémových přístupů. Tato priorita se zaměřuje na praktickou implementaci zákona na úrovni statutárního města Ostravy a jeho městských obvodů a vytváří institucionální, personální i metodické podmínky pro naplnění jeho principů.

Klíčovým nástrojem je zřízení kontaktního místa pro bydlení, které bude sloužit jako centrální bod podpory pro osoby a domácnosti v bytové nouzi, ale také jako metodické zázemí pro ostatní aktéry ve městě. Nedílnou součástí je rozvoj asistence v bydlení, tedy odborné sociální podpory poskytované přímo v domácnostech, která umožňuje nejen úspěšné zabydlení, ale i dlouhodobé udržení bydlení u osob se specifickými potřebami.

Opatření zahrnují rovněž obecní podporované bydlení, které nabídne stabilní a dostupné byty s přiměřenou mírou podpory, a nově také garantované bydlení – inovativní nástroj spolupráce se soukromými vlastníky bytů, který prostřednictvím garancí a podpory umožní širší zapojení trhu do řešení bytové nouze.

Tato priorita tvoří základní rámec pro zavedení funkčního systému podpory bydlení ve městě Ostrava, v souladu s novou legislativou i osvědčenými principy dobré praxe.

Opatření:

1. Kontaktní místo pro bydlení
2. Asistence v bydlení
3. Podpůrná bytová opatření

Opatření 1.1	Kontaktní místo pro bydlení
Aktivita 1.1.1	Vytvoření a provoz kontaktního místa pro bydlení
Popis aktivity	Legislativa stanovuje obcím s rozšířenou působností povinnost zřídit kontaktní místo pro bydlení jako klíčový nástroj realizace zákona o podpoře bydlení. Aktivita se zaměřuje na vytvoření stabilního pracoviště v rámci Magistrátu města Ostravy, které bude poskytovat prvotní podporu osobám v bytové nouzi, sloužit jako rozcestník k dalším službám a systémovým nástrojům podpory (např. asistence v bydlení, obecní podporované bydlení, garance pronájmu). Součástí bude navázání spolupráce s klíčovými partnery ve městě a městských obvodech. Kontaktní místo zároveň zajistí základní evidenci a monitoring situace osob a domácností v bytové nouzi.
Termín realizace	2026-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Pokrytí personálních a provozních nákladů z prostředků na výkon přenesené působnosti.
Výstup	Funkční kontaktní místo v rámci Magistrátu města Ostravy, dostupné veřejnosti i navazujícím organizacím

	Ročně obslouženo min. 500 klientů
Realizátoři	MMO – OSVZ

Opatření 1.2	Asistence v bydlení
Aktivita 1.2.1	ORP Ostrava – asistence v samostatné působnosti MOB
Popis aktivity	Zákon o podpoře bydlení vymezuje asistenci v bydlení jako klíčový nástroj podpory osob v bytové nouzi nebo s rizikem jejího vzniku. Tato aktivita se zaměřuje na vyhodnocení, zda je na území ORP Ostravy realizován kvantitativně odpovídající výkon asistence v samostatné působnosti. Potřebnost bude vyhodnocována v kontextu potřebných kapacit, nově vzniklých poskytovatelů asistence na území ORP Ostrava a vyhodnocením pokrytí potřeb cílových skupin s přiznanou asistencí.
Termín realizace	2026-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Náklady v souvislosti s možnou realizací asistence v samostatné působnosti pokryté finančními zdroji v rámci legislativních parametrů.
Výstup	Počet poskytovatelů asistence skrze samostatnou působnost Mob na území ORP Ostrava – 3 poskytovatelé do r. 2028
Realizátoři	Metodik v oblasti sociálního bydlení, OSVZ, Kontaktní místo pro bydlení

Opatření 1.2	Asistence v bydlení
Aktivita 1.2.2	Asistence – subjekty se získaným pověřením krajského úřadu
Popis aktivity	Zákon o podpoře bydlení vymezuje asistenci v bydlení jako klíčový nástroj podpory osob v bytové nouzi nebo s rizikem jejího vzniku. Poskytovateli asistence v bydlení mohou být subjekty, které od krajského úřadu získají pověření k výkonu asistence. Aktivita se zaměřuje na průběžné mapování vývoje poskytovatelů asistence na území ORP Ostrava a komunikaci s nimi.
Termín realizace	2026-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Evidence poskytovatelů asistence na území ORP Ostrava
Realizátoři	Metodik v oblasti sociálního bydlení, OSVZ, Kontaktní místo pro bydlení

Opatření 1.3	Bytová podpůrná opatření – podporované obecní bydlení
Aktivita 1.3.1	Magistrát města Ostravy a podporované obecní bydlení

Popis aktivity	Legislativa vymezuje, že obec může pronajmout své obecní byty cílovým skupinám. Jednalo by se o činnosti v rámci samostatná působnosti obce. Pokud obec svými standardními schvalovacími postupy a dle svých pravidel pronajme byt obyvateli daného ORP, který je v bytové nouzi a zvláště zranitelný, může čerpat státní příspěvek Pro takto vyčleňovaný bytový fond jsou stanoveny technické parametry a podmínky v návaznosti na prevenci rezidenční segregace.
Termín realizace	2026-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Vyhodnocení, využívání obecního bytového fondu pro účely obecního podporovaného bydlení Počet bytů vyčleněných pro účely obecního podporovaného bydlení (nově vyčleněných): - počet zaevidovaných obecních bytů v r. 2026: 30 - počet zaevidovaných obecních bytů v r. 2027: 50 - počet zaevidovaných obecních bytů v r. 2028: 50
Realizátoři	Metodik v oblasti sociálního bydlení, Kontaktní místo pro bydlení, OSVZ, OM, MOb

Opatření 1.3	Bytová podpůrná opatření – bydlení s garancí
Aktivita 1.3.2	Poskytovatelé bydlení s garancí
Popis aktivity	Zákon o podpoře bydlení jako jedno z klíčových témat specifikuje zajištění bytového fondu pro domácnosti ohrožené bytovou nouzí. Soukromý bytový fond se do evidence dostane prostřednictvím poskytovatelů garancí. Aktivita se zaměřuje na průběžné mapování počtu poskytovatelů garancí, vývoj evidovaných bytů pro ohrožené domácnosti a mapuje potřebnost rozvoje bytových kapacit.
Termín realizace	2026-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Evidence poskytovatelů bydlení s garancí na území ORP Ostrava (celkový počet): - počet poskytovatelů bydlení s garancí v r. 2026: 2 - počet poskytovatelů bydlení s garancí v r. 2027: 4 - počet poskytovatelů bydlení s garancí v r. 2028: 6 Přehled soukromých bytů zařazených do evidence (nově vyčleněných): - počet zaevidovaných bytů v r. 2026: 50

	- počet zaevidovaných bytů v r. 2027: 100 - počet zaevidovaných bytů v r. 2028: 100
Realizátoři	Metodik v oblasti sociálního bydlení, OSVZ, Kontaktní místo pro bydlení

Priorita 2: Prevence ztráty bydlení

Popis: Předcházení ztrátě bydlení je klíčovým prvkem efektivní bytové politiky. Ztráta domova totiž často znamená propad do závažné sociální nouze, jejíž řešení je náročné jak lidsky, tak ekonomicky. Tato priorita se zaměřuje na včasné zachycení ohrožených domácností a rozvoj nástrojů, které umožní krizím předejít dříve, než dojde k vystěhování nebo ztrátě nájmu.

Důraz je kladen na aktivní vyhledávání domácností v riziku, a to jak v obecních, tak i soukromých nájmech – prostřednictvím kombinace datových nástrojů a terénní práce. Zásadní roli přitom hraje podpora důvěry a spolupráce mezi domácnostmi a sociálním pracovníkem. Jen individuálně nastavená podpora, která zohledňuje reálné potřeby a životní situaci domácnosti, může přinést trvalý efekt. Tématy podpory bývají nejčastěji dluhy, porušování nájemních podmínek či zhoršené sousedské vztahy.

Priorita rovněž podporuje systémové zlepšení spolupráce napříč městskými obvody. Rozvoj sdílené metodické opory a zavádění jednotných principů může zásadně posílit koordinaci a profesionalitu preventivních aktivit v celém městě.

Opatření:

1. Depistážní systém včasné identifikace rizikových domácností
2. Podpora spolupráce domácností se sociálními pracovníky
3. Rozvoj mechanismů sdílení informací a metodické podpory mezi městskými obvody

Opatření 2.1	Depistážní systém včasné identifikace rizikových domácností
Aktivita 2.1.1	Depistážní činnost
Popis aktivity	Depistáž reaguje na to, že sociální práce bývá mnohdy zahajována až v okamžiku, kdy ohrožené domácnosti samy vyhledají pomoc. Práce s domácnostmi, které dosud bydlí ve standardním bydlení na základě právního vztahu. Rozvoj depistáže se zaměřením na obecní bytový fond, včasná identifikace domácností a spolupráce klíčových aktérů. Rozvoj práce s využívanými elektronickými systémy a mechanismů včasné identifikace domácností v ohrožení ztrátou bydlení Zaměření v rámci depistáže na identifikaci rizikových situací, které mohou vést ke ztrátě bydlení a jejich aktivní vyhledávání. Síťování relevantních aktérů.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Evidence domácností v riziku ztráty bydlení, včetně záznamů o důvodech ohrožení bydlení (např. dluhy na nájemném, porušování pravidel, zdravotní znevýhodnění, narušené vztahy se sousedy)

Realizátoři	Metodik v oblasti sociálního bydlení, OSZV, Kontaktní místo pro bydlení
-------------	---

Opatření 2.2	Podpora spolupráce domácností se sociálními pracovníky v rámci projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Aktivita 2.2.1	Individuálně nastavená intenzita podpory dle potřeb domácnosti
Popis aktivity	Aktivita se zaměřuje na posilování spolupráce mezi domácnostmi v bytové nouzi a sociálními pracovníky projektu. Klíčovým cílem je nastavení podpory tak, aby reflektovala konkrétní situaci, potřeby a možnosti každé domácnosti. Sociální pracovníci budou poskytovat cílenou pomoc při řešení dluhů na nájemném a službách, orientaci v pravidlech nájemního bydlení, posilování dovedností potřebných pro udržení bydlení, a rovněž při zprostředkování komunikace mezi nájemníky a vlastníky bytového fondu. Důležitou součástí je i práce se sousedskými vztahy a případné zapojení mediace či komunitních prvků tam, kde je to potřeba. Tato aktivita vytváří prostor pro posílení role sociální práce v prevenci ztráty bydlení a podporuje udržitelnost navazujících opatření v oblasti sociálního bydlení.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Počet domácností spolupracujících se sociálními pracovníky a dalšími odbornými pozicemi (min. 65 domácností) Vyhodnocení intenzity podpory zabydlených domácností dle evaluačního rámce MPSV (součást evaluační zprávy projektu)
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, klíčoví sociální pracovníci, vedoucí týmu přímé podpory, evaluátor

Opatření 2.3	Rozvoj mechanismů sdílení informací a metodické podpory mezi městskými obvody
Aktivita 2.3.1	Koordinace, výměna zkušeností a metodická podpora mezi městskými obvody v oblasti prevence ztráty bydlení
Popis aktivity	Cílem aktivity je posílení tématu prevence ztráty bydlení v rámci existujících platforem věnujících se výměně informací, zkušeností a osvědčených postupů. Aktivita reaguje na důležitost koordinace a systémové podpory sociálních pracovníků a dalších odborníků v území, kteří se věnují problematice bydlení. Součástí aktivity je také systematizace sběru dat v rámci jednotlivých obvodů a sdílení těchto dat pro účely plánování na úrovni města.

	Tato tematická akcentace přispěje ke sjednocení postupů, zvyšování kvality podpory a lepší spolupráci mezi jednotlivými aktéry systému.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Metodický rámec pro práci s domácnostmi ohroženými ztrátou bydlení (rámec zahrnující obecní bytový fond, podpůrná bytová opatření dle zákona o podpoře bydlení, Housing First)
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, OSVZ, metodik pro oblast sociálního bydlení

Priorita 3: Sociální bydlení

Popis: Tato priorita představuje jádro přístupu k řešení bytové nouze ve městě pro nejohroženější domácnosti s potřebou komplexní podpory. Opírá se o osvědčené principy přístupu Housing First, který staví na tom, že stabilní a důstojné bydlení je základním předpokladem pro řešení dalších životních obtíží. Zajištění dostupného sociálního bydlení v běžných lokalitách města, bez podmínky předchozí „připravenosti“ klienta, představuje zásadní změnu oproti dřívějším přístupům, které často vedly k cyklení lidí v nejistotě a přechodném ubytování.

Priorita zahrnuje nejen rozšiřování bytového fondu určeného pro sociální účely, ale také udržení podpory pro domácnosti již zapojené do dřívějších projektů. Významným prvkem je rovněž metodická opora celého systému – pravidelná aktualizace nástrojů, standardů a doporučení v oblasti sociálního bydlení tak, aby odpovídaly aktuálním potřebám praxe a legislativnímu vývoji.

Cílem je vybudovat stabilní a profesionálně řízený systém sociálního bydlení, který umožní lidem v bytové nouzi nejen získat, ale také dlouhodobě udržet důstojné bydlení.

Opatření:

1. Pilotní zavádění přístupu Housing First
2. Navýšení a správa bytového fondu pro sociální bydlení
3. Udržení podpory pro domácnosti zabydlené v předchozích projektech
4. Metodiky pro oblast sociálního bydlení
5. Bydlení a desegregace

Opatření 3.1	Pilotní zavádění přístupu Housing First
Aktivita 3.1.1	Realizace projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Popis aktivity	Aktivita představuje hlavní nástroj pilotní implementace přístupu Housing First ve statutárním městě Ostrava. Navazuje na dlouhodobé zkušenosti města v oblasti sociálního bydlení a reflektuje potřeby nejohroženějších domácností v bytové nouzi. Při zabydlování se budeme zaměřovat na cílovou skupinu domácností v závažné bytové nouzi, které čelí kumulaci znevýhodnění – zejména lidé dlouhodobě bez domova, osoby se závažným duševním onemocněním, rodiny s dětmi ohrožené odebráním dětí z péče, osoby po výkonu trestu odnětí svobody. Zásadní charakteristikou přístupu Housing First je bezpodmínečný přístup k bydlení (tzn. bez nutnosti předchozí spolupráce nebo „připravenosti“) a intenzivní sociální podpora poskytovaná multidisciplinárním týmem (klíčoví sociální pracovníci, psycholog/psychoterapeut, peer pracovníci, dlouhový poradce). Cílem je dlouhodobá stabilizace domácností, snížení nákladů na sociální a zdravotní systém a ověření funkčnosti Housing First v ostravském kontextu jako modelu pro implementaci.

Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Zabydlení min. 45 domácností v běžném nájemním bydlení Fungující multidisciplinární tým Evaluace dopadů a návrh systémového řešení implementace Housing First v Ostravě
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, tým pracovníků spolupracujících s domácnostmi, evaluátor

Opatření 3.1	Pilotní zavádění přístupu Housing First
Aktivita 3.1.2	Zajištění podpory zabydleným domácnostem v projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Popis aktivity	Podpora domácností po jejich zabydlení tvoří základní pilíř přístupu Housing First, který staví na přesvědčení, že bydlení je lidské právo a výchozí bod pro řešení dalších obtíží. Aktivita se zaměřuje na poskytování dlouhodobé, flexibilní a individuálně přizpůsobené podpory domácnostem, které získaly sociální bydlení v rámci městských projektů nebo dalších nástrojů. Spolupráce mezi domácností a sociálním pracovníkem je založena na dobrovolnosti, partnerském přístupu a respektu k autonomii klienta. Intenzita podpory není stanovena administrativně, ale je přizpůsobena aktuální situaci a potřebám konkrétní domácnosti – od nízkoprahového poradenství až po intenzivní doprovázení v terénu. V souladu s principem orientace na zotavení je do podpory zapojován multidisciplinární tým, který může zahrnovat psychologa či psychoterapeuta, peer pracovníka s vlastní zkušeností s bytovou nouzí, dluhového poradce či specialistu na zdraví a závislosti. Cílem je nejen udržení bydlení, ale i zvýšení kvality života a posílení samostatnosti domácnosti. Důraz je kladen na dlouhodobost podpory bez předem daného limitu, integrovaný přístup k péči a vyhodnocování podpory společně s klientem. Aktivita zároveň přispívá ke zvyšování stability celého systému sociálního bydlení a prevenci návratu domácností do bytové nouze.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Podpora poskytována min. 65 domácnostem ročně Individuální plány podpory reflektující principy Housing First Multidisciplinární tým v provozu (včetně externích odborníků dle potřeby) Peer pracovníci jako součást multidisciplinárního týmu

	Aktualizace metodiky sociální práce v sociálním bydlení se zakomponováním principů Metodika poskytování podpory v sociálním bydlení postavená na principech Housing First
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, tým pracovníků spolupracujících s domácnostmi, evaluátor

Opatření 3.1	Pilotní zavádění přístupu Housing First
Aktivita 3.1.3	Zapojení Magistrátu města Ostravy do aktivit souvisejících s etablováním přístupu Housing First
Popis aktivity	Statutární město Ostrava se dlouhodobě profiluje jako jeden z hlavních městských aktérů v oblasti sociálního bydlení a podpory osob v bytové nouzi. Aktivita reflektuje záměr města být aktivním partnerem v odborné diskusi o vývoji systému sociálního bydlení v ČR, v návaznosti na realizaci projektu rovněž souvisejícím s etablováním přístupu Housing First pro nejohroženější domácnosti. Město se bude v návaznosti na své aktuální potřeby a možnosti zapojovat do relevantních pracovních skupin, odborných platforem a sítí, které se věnují rozvoji systémů podpory v oblasti bydlení. Důraz bude kladen na sdílení zkušeností, připomínkování strategických a metodických dokumentů, prezentaci příkladů dobré praxe a rovněž na vstup do odborné debaty o standardizaci podpory v rámci Housing First. Aktivita přispěje ke zviditelnění dobré praxe z Ostravy a jejímu ukotvení v celostátním kontextu.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Aktivní účast na odborných jednáních ve vztahu k Housing First (min. 2 setkání ročně) Sdílení příkladů dobré praxe z Ostravy (min. 2 setkání ročně)
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, OSVZ

Opatření 3.2	Navýšení a správa bytového fondu pro sociální bydlení
Aktivita 3.2.1	Příprava bytů vyčleněných pro účely sociálního bydlení pro účely projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Popis aktivity	Jedním z klíčových předpokladů pro rozvoj systému sociálního bydlení je zajištění dostatečného a kvalitního bytového fondu. Tato aktivita se zaměřuje na technickou a materiální přípravu bytů, které budou využity pro účely sociálního bydlení v rámci městských projektů, včetně přístupu Housing First. Magistrát města Ostravy ve spolupráci s jednotlivými městskými obvody identifikuje vhodné obecní byty. Městské obvody zajišťují úpravy zahrnující

	zejména základní opravy, instalaci kuchyňských linek, zajištění hygienického zázemí a případné drobné stavební úpravy. Magistrát města Ostravy na přípravu obecního bytu vyčleňuje 200 tis. Kč/byt. Soukromý bytový fond je zajišťování spoluprací se soukromým vlastníkem, přičemž bytový fond naplňuje stejné kvalitativní parametry jako obecní byty. Na soukromé byty nejsou vyčleněny příspěvky na přípravu bytu. Součástí aktivity je také koordinace harmonogramu oprav a zabydlování, vedení přehledu o připravených bytech a propojení s podpůrným týmem. Cílem je zajistit, aby byty byly připraveny včas, efektivně a ve standardu odpovídajícím principům sociálního bydlení.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Výše finančních prostředků se odvíjí od počtu vyčleněných bytů a domluvy s jednotlivými ÚMOB. Možnosti využití finančních prostředků z dotačních titulů na budování kapacit sociálního bydlení.
Výstup	Technicky připravené byty odpovídající standardům sociálního bydlení Min. 45 bytů připravených k obsazení do roku konce roku 2026 (obecní a soukromý bytový fond) Evidence připravených bytů v souladu s potřebami podpůrného týmu Koordinovaný postup napříč odbory a obvody města
Realizátoři	OSVZ, bytový specialista, koordinátor programu sociálního bydlení, OM, soukromý vlastník bytového fondu

Opatření 3.2	Navýšení a správa bytového fondu pro sociální bydlení
Aktivita 3.2.2	Kapacity bytů pro účely sociálního bydlení v Koncepci bydlení SMO
Popis aktivity	Cílem této aktivity je ukotvit cílové/rozvojové kapacity bytů pro sociální bydlení přímo v Koncepci bydlení statutárního města Ostravy a tím zajistit jejich dlouhodobou udržitelnost a plánovatelnost. Stanovení cílového počtu bytů pro účely sociálního bydlení slouží jako nástroj pro řízení bytového fondu a umožňuje efektivní plánování podpory osob a domácností v bytové nouzi. Tato aktivita vychází z potřeby reagovat na aktuální poptávku, strukturu cílových skupin a předpokládaný vývoj bytové nouze ve městě. Zařazení této aktivity do koncepční roviny vytváří předpoklady pro transparentní správu bytového fondu napříč městskými obvody a posiluje roli města jako koordinátora rozvoje dostupného bydlení.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--

Výstup	Cílové kapacity bytů pro sociální bydlení stanovené v Koncepci bydlení SMO (např. podíl na celkovém fondu, počet bytů ročně) Pravidelně aktualizovaný přehled o počtu, struktuře a využití těchto bytů Základ pro plánování navazujících služeb a podpory
Realizátoři	OSVZ, Kontaktní místo pro bydlení, OSR, zpracovatel Koncepce bydlení, metodik pro oblast sociálního bydlení

Opatření 3.3	Udržení podpory pro domácnosti zabydlené v předchozích projektech
Aktivita 3.3.1	Zajištění kontinuity podpory pro domácnosti zabydlené v předchozích projektech sociálního bydlení
Popis aktivity	Cílem aktivity je zajistit nepřerušenu, kontinuální podporu pro domácnosti, které byly zabydleny v rámci dřívějších projektů sociálního bydlení realizovaných statutárním městem Ostrava. Mnohé z těchto domácností nadále čelí výzvám spojeným s udržení bydlení – ať už z důvodu dlouhodobé sociální zátěže, duševního onemocnění, zadlužení nebo obtíží v oblasti hospodaření. Aktivita proto usiluje o zajištění sociální práce, poradenství a doprovodu i po ukončení původního projektového financování, tak aby bylo možné předejít návratu domácností do bytové nouze. Podpora bude poskytována na základě aktualizovaných potřeb klientů a v návaznosti na principy Housing First – tedy důrazem na vztah, individuální plánování, flexibilitu a dlouhodobost podpory bez sankcí.
Termín realizace	2025-2028 (do konce realizace projektu)
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Podpora poskytována min. 20 domácnostem zabydleným v předchozích projektech Individuální plány podpory reflektující aktuální situaci a potřeby domácností Vyhodnocení efektivity dlouhodobé podpory v prevenci návratu do bytové nouze (součást evaluační zprávy) Dokumentace přechodu domácností do standardního režimu bydlení (např. bez podpory, prodloužení nájmu, osamostatnění)
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, realizační tým projektu

Opatření 3.4	Metodiky pro oblast sociálního bydlení
Aktivita 3.4.1	Aktualizace metodických dokumentů a pracovních postupů v oblasti sociálního bydlení
Popis aktivity	Tato aktivita se zaměřuje na revizi, aktualizaci a sjednocení metodických nástrojů využívaných v agendě sociálního bydlení na úrovni statutárního

	města Ostravy. Vychází z potřeby reflektovat nově vznikající legislativní rámec (zákon o podpoře bydlení), ale také z praktických zkušeností získaných při realizaci městských i projektových aktivit v oblasti sociálního bydlení. Aktualizace se bude týkat především metodik pro práci s klienty a podpůrných postupů v oblasti prevence ztráty bydlení. Zvláštní důraz bude kladen na začlenění principů Housing First, včetně orientace na zotavení, bezpodmínečného přístupu k bydlení, partnerského vztahu mezi pracovníkem a klientem a multidisciplinární podpory. Součástí aktivity bude také zajištění přenosu aktualizovaných dokumentů mezi pracovníky a jejich vzdělávání.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Zrevidované a aktualizované metodiky a pracovní postupy v oblasti sociálního bydlení (Metodika sociální práce v sociálním bydlení, Metodika spolupráce klíčových aktérů, “Kuchařka” dobrých praxí prevence ztráty bydlení Zakotvení principů Housing First v metodickém rámci
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, realizační tým projektu, OSVZ, Kontaktní místo pro bydlení, metodik pro oblast sociálního bydlení.

Opatření 3.5	Bydlení a desegregace
Aktivita 3.5.1	Podpora desegregačních principů při alokaci bytů a plánování podpory
Popis aktivity	Aktivita se zaměřuje na systematickou prevenci prostorové koncentrace sociálních problémů v rámci realizace politiky sociálního bydlení statutárního města Ostravy. Vychází z poznání, že samotné přidělení bytu v bytové nouzi nestačí – důležitá je lokace, kvalita a kontext bydlení, včetně začlenění domácnosti do běžného prostředí. Cílem aktivity je: • předcházet vytváření segregovaných lokalit nebo jejich dále prohlubování, • podporovat rovnoměrné rozptřeni bytů určených pro sociální účely napříč územím města, • zohledňovat možnosti klientů a kvalitu prostředí, do kterého se zabydlují, • zajistit, že lokalita umožňuje naplnění základních potřeb domácnosti – dostupnost služeb, škol, dopravy, zdravé prostředí. V praxi bude využívána mapa lokalit sociálního vyloučení a rezidenční segregace, připravena budou také metodická doporučení pro městské obvody a další partnery, jak zohledňovat principy desegregace při přidělování bytů. Desegregační přístup bude rovněž zakotven ve vnitřních pravidlech projektového týmu. Důležitou roli bude hrát také bytový specialista

	i Kontaktní místo pro bydlení, které bude sledovat prostorovou distribuci bytů a mapovat nové výzvy v území.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Interní metodické doporučení k uplatňování desegregačních principů při přidělování bytů Využívání mapy sociálního vyloučení a aktualizace údajů o lokalitách Přehled o prostorovém rozmístění bytů v systému sociálního bydlení Spolupráce s městskými obvody a vlastníky bytů na zajištění rozptýleného bydlení Zapojení desegregačních kritérií do systému evidence a rozhodování o přidělení bytů
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, bytový specialista, Kontaktní místo pro bydlení, OSVZ, OM, MOB, soukromí vlastníci

Priorita 4: Práce s daty, evaluace a systémová změna

Popis: Úspěšná a udržitelná politika sociálního bydlení se nemůže opírat pouze o dílčí projekty či individuální případy pomoci, ale vyžaduje kontinuální sběr dat, pravidelné vyhodnocování dopadů a aktivní využívání poznatků pro další rozhodování a plánování.

Cílem této priority je vytvořit stabilní rámec pro zajištění kvality a efektivity podpory v oblasti bydlení – jak na úrovni jednotlivých intervencí, tak z pohledu celého systému. Zahrnuje rozvoj nástrojů evaluace, podporu odborného dialogu a zvyšování informovanosti odborné i široké veřejnosti o principech a přínosech sociálního bydlení, zejména přístupu Housing First.

Tato priorita zároveň vytváří základ pro lepší provázání politiky sociálního bydlení s ostatními oblastmi – například rodinnou politikou, komunitním plánováním, zdravotní a sociální péčí či vzděláváním – a tím podporuje hlubší systémovou změnu v přístupu k řešení bytové nouze ve městě.

Opatření

1. Evaluace intenzity podpory a systémových faktorů
2. Koordinace a podpora odborných platforem
3. Podpora odborných kapacit
4. Osvěta a komunikace s veřejností

Opatření 4.1	Evaluace intenzity podpory a systémových faktorů
Aktivita 4.1.1	Evaluace intenzity podpory v rámci spolupráce se zabydlenými domácnostmi v projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Popis aktivity	Tato aktivita se zaměřuje na hodnocení efektivity a přiměřenosti intenzity poskytované podpory domácnostem v sociálním bydlení. Cílem je porozumět tomu, jaká míra a forma podpory vede k udržení bydlení, stabilizaci situace domácnosti a zvyšování kvality jejího života, a jak se tyto faktory liší v čase i mezi různými typy klientů. Evaluace bude probíhat v rámci projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě a bude se opírat o specifikaci Ministerstva práce a sociálních věcí, resp. OPZ+ výzvy č. 64. Výsledky evaluace budou využity k nastavení standardů a kapacit podpůrných týmů, ale také jako podklad pro plánování systému sociálního bydlení v Ostravě.
Termín realizace	2025–2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Průběžná evaluační zpráva Závěrečná evaluační zpráva Doporučení pro škálování podpory dle potřeby klienta

	Metodické podklady pro úpravu práce podpůrných týmů
Realizátoři	Evaluátor, aktéři zapojení do systému sociálního bydlení, koordinátor programu sociálního bydlení

Opatření 4.1	Evaluace intenzity podpory a systémových faktorů
Aktivita 4.1.2	Evaluace systémových faktorů a stakeholderů v projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě
Popis aktivity	Aktivita se zaměřuje na komplexní vyhodnocování fungování systému sociálního bydlení ve statutárním městě Ostrava, a to z hlediska jeho strukturálních a institucionálních prvků. Cílem je reflektovat klíčové faktory, které umožňují nebo naopak omezují efektivní fungování podpory v oblasti bydlení – zejména ve vztahu ke spolupráci různých aktérů, rozhodovacím procesům, kapacitám, financování a metodické opoře. Evaluace se bude věnovat rolím jednotlivých stakeholderů (odborné MMO, městské obvody, neziskové organizace, soukromý vlastník, ÚP ČR, MPSV aj.) a jejich vzájemné spolupráci. Pozornost bude zaměřena také na provázanost agend sociálního bydlení s komunitním plánováním, rodinnou politikou, sociálními službami apod.
Termín realizace	2025–2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Průběžná evaluační zpráva Závěrečná evaluační zpráva obsahující doporučení pro strategické a operační změny systému sociálního bydlení Návrh opatření pro posílení spolupráce stakeholderů a institucionálního zakotvení podpory bydlení Shrnutí relevantních doporučení pro aktualizaci koncepčních a metodických dokumentů města
Realizátoři	Evaluátor, aktéři zapojení do systému sociálního bydlení, koordinátor programu sociálního bydlení, realizační tým

Opatření 4.1	Evaluace intenzity podpory a systémových faktorů
Aktivita 4.1.3	Monitoring sociálních bytů na území statutárního města Ostravy (mimo režim zákona o podpoře bydlení)
Popis aktivity	Sběr dat k sociálním bytům na území SMO od realizátorů projektů/programů – vyhodnocování vývoje počtu sociálních bytů na území SMO a struktury domácností v sociálním bydlení. Byty vyčleňované v rámci zákona o podpoře bydlení eviduje Kontaktní místo pro bydlení, tato aktivita se zaměřuje na sociální byty projektu MMO a neziskových organizací, které budou figurovat mimo tuto legislativu.

	V rámci tohoto opatření je záměrem data o sociálních bytech mimo i v rámci zákona o podpoře bydlení propojovat a získat tak souhrnný přehled o kapacitách.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	--
Výstup	Souhrnný přehled o sociálních bytech na území SMO
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, OSVZ, NNO a provozovatelé sociálního bydlení, soukromí vlastníci bytů, Kontaktní místo pro bydlení, GIS oddělení

Opatření 4.2	Koordinace a podpora odborných platforem
Aktivita 4.2.1	Pracovní skupina sociálního bydlení
Popis aktivity	Cílem aktivity je zajistit pravidelný odborný dialog mezi klíčovými aktéry zapojenými do rozvoje a realizace politiky sociálního bydlení ve statutárním městě Ostrava. Pracovní skupina sociálního bydlení slouží jako koordinační a konzultační platforma, která propojuje zástupce Magistrátu města Ostravy, městských obvodů, neziskových organizací, odborných institucí, Úřadu práce ČR a dalších relevantních organizací. Setkání pracovní skupiny budou realizována minimálně 2x ročně, a to s cílem: • monitorovat a vyhodnocovat naplňování Koncepce sociálního bydlení, • sdílet zkušenosti a příklady dobré praxe, • reflektovat aktuální potřeby z praxe a navrhnout úpravy systému, • koordinovat postupy mezi jednotlivými obvody a organizacemi, • zvyšovat informovanost o legislativních změnách a výzvách k financování. Téma každého setkání bude připravováno s ohledem na aktuální vývoj v oblasti sociálního bydlení, a může zahrnovat i prezentace hostů, tematické workshopy nebo společné plánování. Pracovní skupina bude zároveň sloužit jako zázemí pro evaluaci a metodický rozvoj systému sociálního bydlení v Ostravě.
Termín realizace	2025–2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	5 000 Kč/rok (= občerstvení pro 25 osob 2x ročně)
Výstup	Minimálně 2 realizovaná setkání pracovní skupiny ročně Zápisy a prezentace ze setkání Přehled o průběžném plnění Koncepce sociálního bydlení
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, OSVZ

Opatření 4.2	Koordinace a podpora odborných platforem
Aktivita 4.2.2	Kulaté stoly sociálního bydlení
Popis aktivity	Kulaté stoly představují důležitou formu otevřeného odborného dialogu mezi klíčovými aktéry působícími v oblasti sociálního bydlení na území statutárního města Ostravy. Na rozdíl od pravidelných pracovních skupin mají kulaté stoly tematický a diskusní charakter a umožňují hlubší aktuálních problémů, výzev i možností rozvoje v oblasti bydlení osob v bytové nouzi na půdorysu široké škály aktérů. Setkání budou probíhat minimálně dvakrát ročně. Aktivita přispěje k posilování odborného zázemí systému sociálního bydlení, zviditelnění dobré praxe a k lepšímu sladění plánovacích, kapacitních a podpůrných nástrojů.
Termín realizace	2025–2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	6 000 Kč/rok (= občerstvení pro 30-35 osob 2x ročně)
Výstup	Minimálně 2 kulaté stoly ročně, zaměřené na klíčová témata v oblasti sociálního bydlení Zápisy a prezentace ze setkání Posílení odborné a mezioborové spolupráce v oblasti bydlení na území města
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, OSVZ

Opatření 4.3	Podpora odborných kapacit
Aktivita 4.3.1	Podpora profesních dovedností a znalostní základny pracovníků SMO v oblasti bydlení a aktérů v oblasti sociálního bydlení
Popis aktivity	Aktivita je zaměřena na systematický rozvoj odborných kompetencí pracovníků statutárního města Ostravy podílejících se na tvorbě a realizaci politiky sociálního bydlení. Cílem je zvýšit znalostní základnu a profesní jistotu pracovníků v oblasti Housing First, a to prostřednictvím: • účasti na tematických vzdělávacích akcích (workshopy, semináře, konference, exkurze), • organizace vlastních školení, případových seminářů a supervizí, • navazování kontaktů a výměny zkušeností s odborníky z jiných měst a organizací. Součástí aktivity je rovněž posílení spolupráce s odbornými institucemi, a průběžné sledování legislativních a metodických novinek v oblasti podpory bydlení. Tato aktivita významně přispívá ke kvalitě řízení systému sociálního bydlení, jeho inovacím i stabilizaci pracovníků, kteří se v bydlení věnují podpoře domácností s komplexními potřebami.

Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	45 000 Kč / rok
Výstup	Účast pracovníků na vzdělávacích akcích Realizace vzdělávacích aktivit v rámci města (školení, workshopy) Zvýšená odborná připravenost pracovníků města a navazujících institucí
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, realizační tým, OSVZ, SMO

Opatření 4.4	Osvěta a komunikace s veřejností
Aktivita 4.4.1	Prezentace úspěšnosti přístupu Housing First, zmírnění stigmatizace
Popis aktivity	Tato aktivita je zaměřena na systematickou veřejnou komunikaci tématu sociálního bydlení, zejména pak přístupu Housing First, jeho principů, přínosů a reálných dopadů na životy jednotlivců a celé komunity. Cílem je zvyšovat porozumění veřejnosti pro potřeby lidí v bytové nouzi, snižovat předsudky a stigmatizaci a zároveň budovat důvěru ve funkčnost systémového řešení prostřednictvím konkrétních příkladů dobré praxe. Klíčovými oblastmi realizace jsou: - sdílení příběhů a pozitivních výstupů z praxe (anonymizované kazuistiky, rozhovory, infografiky), - prezentace evaluačních výstupů a dat ukazujících efektivitu podpory, - využívání webových a tiskových platforem města a partnerů, - spolupráce s místními médii, - odborná i populárně-naučná osvěta formou článků, příspěvků na sociálních sítích, výstav apod. Zvláštní důraz bude kladen na respektující jazyk, etickou prezentaci klientských příběhů a případné aktivní zapojení samotných lidí se zkušeností s bytovou nouzí do tvorby výstupů.
Termín realizace	2025-2028
Neinvestiční náklady a finanční zdroje	Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+), výzva č. 64
Výstup	Min. 4 zveřejněné články ročně (tištěná i online média) Pravidelně aktualizovaný webový obsah na stránkách města Zvýšení veřejného porozumění a podpory pro principy sociálního a dostupného bydlení Osvěta přístupu Housing First
Realizátoři	Koordinátor programu sociálního bydlení, realizační tým, OSVZ, kancelář primátora – tiskové oddělení

Doporučení ke sledování následujících indikátorů

Efektivní realizace sociálního bydlení na území statutárního města Ostravy vyžaduje nejen kvalitní návrh opatření a aktivit, ale také **soustavné sledování jejich dopadů** a proměn cílové situace, na kterou mají reagovat. Z tohoto důvodu je v návrhové části koncepce definován soubor indikátorů, jejichž úkolem je poskytnout městu, partnerům i veřejnosti přehled o **naplňování cílů koncepce**, stejně jako o **reálném vývoji bytové nouze a dostupnosti bydlení** v čase.

Navržené indikátory pokrývají dvě hlavní roviny:

- **Projektovou rovinu**, která sleduje výstupy a výsledky realizovaných opatření, zejména v rámci projektu *Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě*.
- **Systémovou (strukturální) rovinu**, která zachycuje vývoj bytové nouze, dostupnosti obecního fondu, fungování dávkových nástrojů a institucionální kapacity města.

Pravidelný monitoring těchto ukazatelů umožní:

- **včas identifikovat nedostatky a výzvy** v realizaci jednotlivých opatření,
- **přizpůsobovat plánované aktivity na základě aktuálních dat**,
- **transparentně informovat veřejnost a politické vedení o stavu problematiky**,
- **posilovat strategické řízení** v oblasti podpory bydlení napříč odbory i obvody.

Důležitou součástí práce s indikátory bude nejen **sběr kvantitativních a kvalitativních dat**, ale také jejich **interpretace v širším kontextu** – např. s ohledem na změny legislativy, vývoj životních nákladů nebo kapacitu dostupných služeb. Sledování indikátorů tak není samoučelné, ale tvoří **klíčový nástroj systémové zpětné vazby a udržitelného rozvoje sociálního bydlení** ve městě.

Indikátory související s realizací projektu Sociální bydlení pro ohrožené skupiny v Ostravě, jedná se zvláště o:

- počet zabydlených domácností,
- počet vyčleněných bytů,
- poskytovaná podpora,
- úspěšnost udržení bydlení,
- počet realizovaných odborných platform / kulatých stolů / vzdělávacích akcí.

V rámci monitoringu oblasti sociálního bydlení na území SMO se jedná o následující indikátory:

- počet domácností v bytové nouzi,
- celkový počet bytů využívaných pro účely sociálního bydlení,
 - o sociální byty mimo legislativní rámec,
 - o počet bytů vyčleňovaných v rámci zákona o podpoře bydlení,
 - o registrovaní poskytovatelé podpůrných bytových opatření.
- registrovaní poskytovatelé asistence,
- data o bytové nouzi skrze kontaktní místo,
- počet obecních bytů.

Přílohová část – analytické podklady

Analytická část koncepce sociálního bydlení poukazuje na to, že **bydlení je v Ostravě i v širším kontextu České republiky stále více napjatou a znevýhodňující oblastí pro nízkopříjmové a zranitelné domácnosti**. Rostoucí náklady na bydlení, omezená nabídka dostupných nájemních bytů, prostorová koncentrace sociálních problémů a zúžený přístup ke službám tvoří podhoubí pro rozšiřování bytové nouze a její chronifikaci.

Data z úřadu práce ukazují, že **tisíce domácností v Ostravě pravidelně pobírají příspěvek na bydlení**, přičemž jeho příjemců v posledních letech přibývá. Doplnují to poznatky z praxe, které mluví o **přetrvávající poptávce po bydlení** a o limitovaných kapacitách sociálního bydlení.

Významným rizikem je také **poddimenzovanost obecního bytového fondu**, zejména v některých městských obvodech, a **absence standardizovaných nástrojů prevence ztráty bydlení**. Identifikované problémy se často řetězí – kombinace nízkých příjmů, zadlužení, nedostupnosti péče, nebo diskriminace na trhu s bydlením přispívají ke spirále vyloučení.

Analytická část zároveň potvrzuje, že **město má v oblasti sociálního bydlení zkušenosti a potenciál k dalšímu rozvoji**. K dispozici je základní síť odborníků, struktury spolupráce, aktivní městské obvody i partnerské organizace. Přijetí **zákona o podpoře bydlení**, nové projektové příležitosti a narůstající tlak na řešení bytové nouze představují silný impuls pro to, aby Ostrava vytvořila funkční, profesionálně řízený a koordinovaný systém sociálního bydlení.

Z pozice města je proto nezbytné:

- **aktivně reagovat na proměny bytové nouze,**
- **využít nové legislativní a finanční nástroje,**
- **posílit kapacity jak v oblasti bytového fondu, tak sociální podpory,**
- **a zajistit rovný přístup k bydlení i těm, kdo jej na trhu nemohou získat sami.**

Koncepce sociálního bydlení na tuto situaci odpovídá a vytváří rámec pro cílená, měřitelná a koordinovaná opatření, která Ostravě umožní nejen reagovat na problémy, ale také formovat budoucí podobu dostupného a důstojného bydlení v celém městě.

Na základě předložené analýzy je zřejmé, že Ostrava čelí širokému spektru problémů v oblasti dostupnosti a udržitelnosti bydlení – od vysokého podílu domácností v bytové nouzi, přes rostoucí využívání dávek na bydlení až po koncentraci sociálních problémů v některých lokalitách a omezený počet obecních bytů. Významnou roli přitom hraje nejen dostupnost samotného bydlení, ale také přítomnost podpory, prevence ztráty bydlení a cílené sociální práce.

Na tyto problémy nelze reagovat jedním typem řešení. Město proto musí vytvářet komplexní nabídku pomoci, která zahrne preventivní opatření, podporu stávajících domácností v bytové nouzi, rozšiřování kapacit obecního i spolupracujícího bytového fondu a systematickou podporu sociální práce. Jedním z nově zaváděných nástrojů je projekt zaměřený na přístup Housing First, který se soustředí na ty nejohroženější domácnosti a jejich přímé zabydlení do důstojného bydlení s individuálně nastavenou podporou. Tento přístup představuje důležitý posun k řešení bytové nouze v Ostravě efektivním, cíleným a důstojnost zachovávajícím způsobem.

Příloha 1: Popis vyloučení z bydlení

Komplexní data o počtu domácností vyloučených z bydlení v České republice přinesly Zprávy o vyloučení z bydlení (2024) a RIA (MMR, 2025).

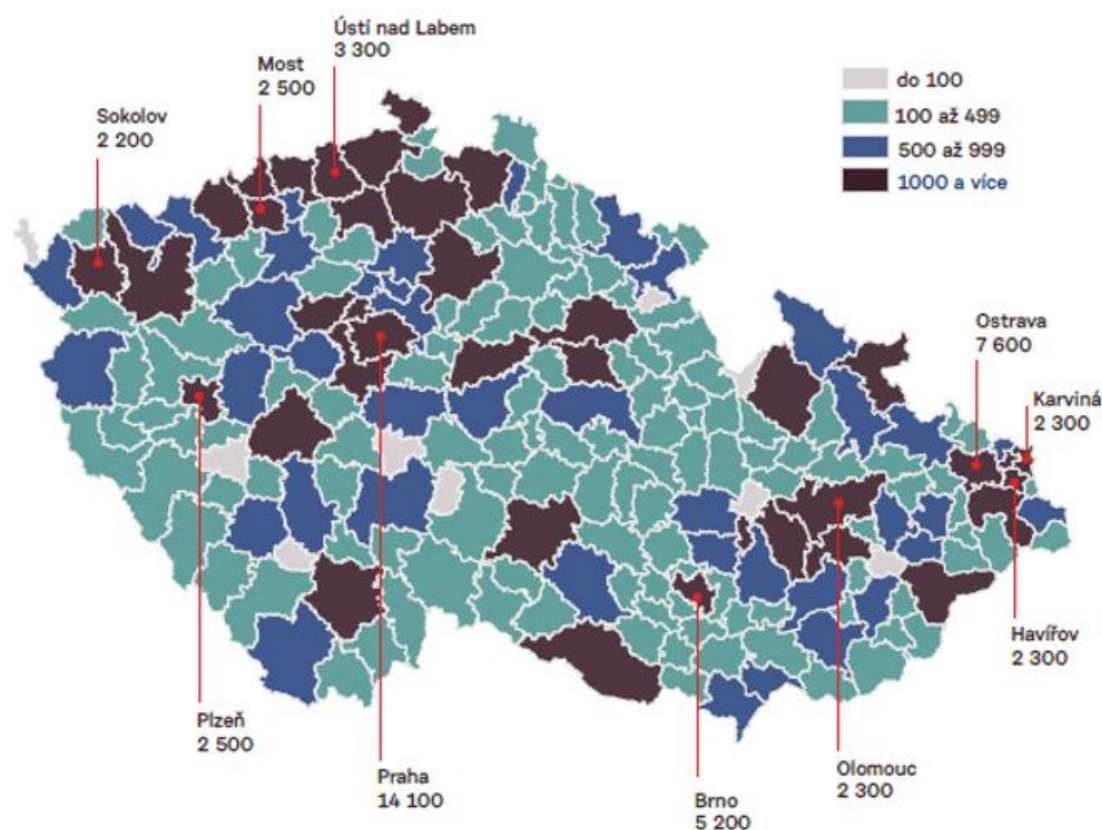
Dle údajů Zprávy o vyloučení z bydlení (Platforma pro sociální bydlení, Ostravská univerzita, 2024) žilo na území Ostravy 3 300 domácností v bytové nouzi, resp. celkem 7 600 osob.

V souvislosti se skokově rostoucími náklady na bydlení (nájemné, ceny energií apod.) a zhoršující se ekonomickou situací domácností (míra inflace v posledních letech) rostou počty osob ohrožených ztrátou bydlení a také zatížených nadměrnými náklady na bydlení. V aktuálně realizovaném projektu Rozvoj sociálního bydlení ve městě Ostrava (reg. č. CZ.03.02.01/00/22_007/0000081) evidujeme 353 žádostí o sociální byt na předem avizovaných 40 vyčleněných bytů. Statutární město Ostrava se oblastí sociálního bydlení zabývá systematicky, a i přes stop stavy příjmů žádostí je poptávka po nich, resp. jejich potřebnost, mnohonásobně vyšší než aktuální alokace.

Na území SMO pilotujeme Kontaktní místo pro bydlení, které mělo od svého otevření již 1 600 kontaktů s klienty, kteří řeší problémy v oblasti bydlení.

Rozsah hlavních problémů v oblasti bydlení dopadajících na obyvatele ČR je velmi rozsáhlý (PSB, OU, 2024):

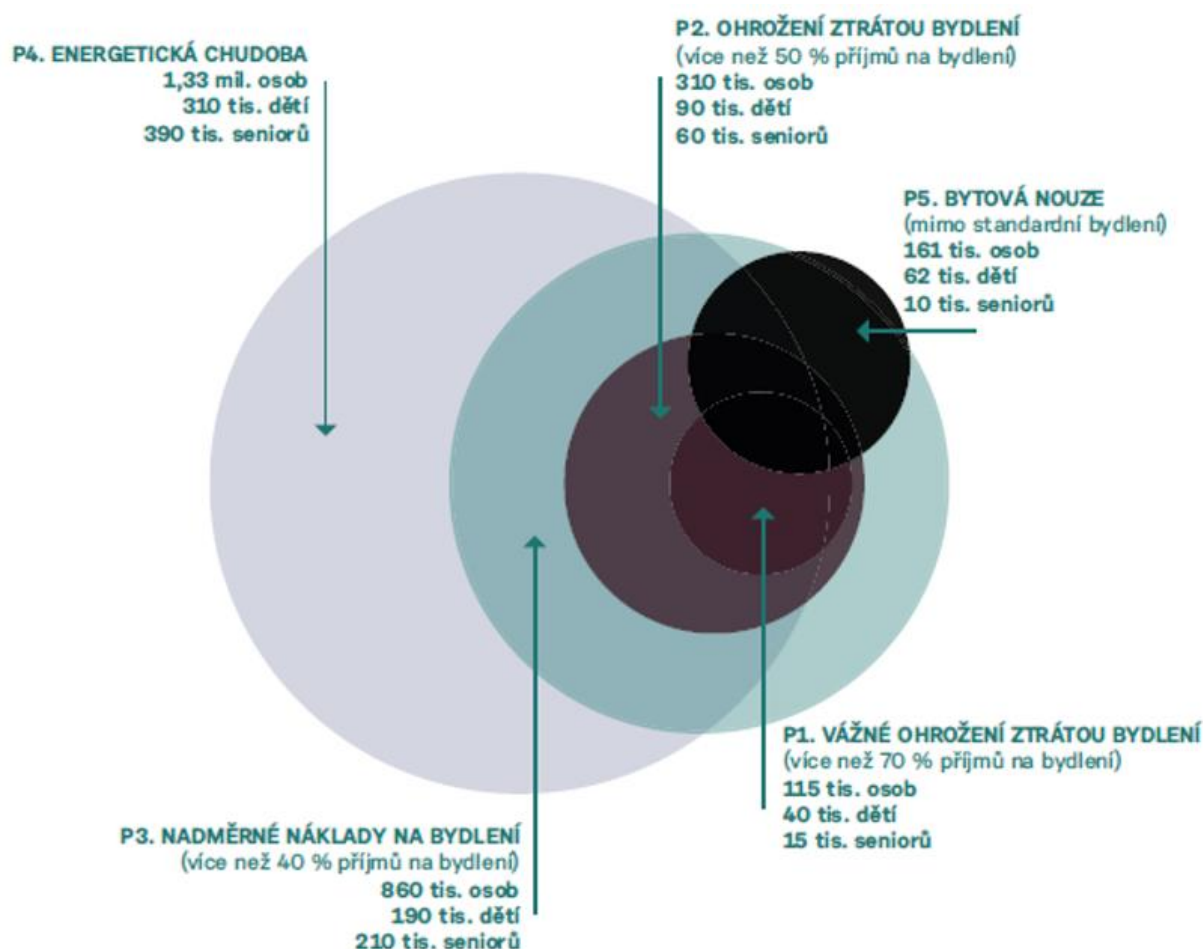
Obrázek 1: Počet osob v bytové nouzi ve správních obvodech ORP

Zdroj: PSB, OU (2024), RIA (2025)

Zpráva o vyloučení z bydlení (PSB, OU, 2024) také zmiňuje další problémy v oblasti bydlení, resp. kvantifikuje domácnosti ohrožené ztrátou bydlení z důvodu příliš vysokých nákladů na bydlení a také uvádí počet osob v energetické chudobě.

Obrázek 2: Vzájemný překryv mezi populacemi zatíženými vybranými problémy v oblasti bydlení

Zdroj: PSB, OU (2024), RIA (2025)

Tato data ukazují na systémový problém dostupnosti a cenové udržitelnosti bydlení v ČR. Bez vhodných politik (např. podpora sociálního bydlení, zvyšování dostupnosti obecních bytů) hrozí prohlubování sociálních nerovností a nárůst bezdomovectví.

Identifikace ohrožených domácností prostřednictvím příjmu příspěvku a/nebo doplatku na bydlení

Příspěvek na bydlení¹ je z hlediska bydlení nejdůležitější dávkou státní sociální podpory. Podmínky nároku na příspěvek na bydlení jsou definovány v § 24 zákona o státní sociální podpoře. Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník nebo nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem.

¹ Dávky státní sociální podpory upravuje zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se poskytují následující dávky: přídavek na dítě; rodičovský příspěvek; příspěvek na bydlení; porodné; pohřebné.

Tabulka 1: Příspěvek na bydlení v Ostravě

Rok	Průměrný počet/měsíc	Průměrný počet příjemců a společně posuzovaných osob /měsíc
2016	16 460	31 861
2017	15 955	30 811
2018	14 751	28 570
2019	13 576	26 511
2020	13 146	26 212
2021	12 261	24 937
2022	14 140	27 669
2023	16 261	32 213
2024	17 508	33 866

Zdroj: Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava (2016-2024)

Příspěvek na bydlení, jako klíčový nástroj sociální podpory v oblasti dostupnosti bydlení, vykazuje v Ostravě v posledních letech **trend výrazného nárůstu**. Zatímco v období let 2016–2021 docházelo k postupnému snižování počtu vyplácených dávek i počtu podpořených osob, od roku 2022 nastalo navýšování počtu příjemců.

Průměrný počet domácností pobírajících příspěvek se zvýšil z cca 12 200 (2021) na více než 17 500 v roce 2024. Počet společně posuzovaných osob vzrostl ze zhruba 25 000 (2021) na téměř 34 000 osob v roce 2024. To znamená, že v roce 2024 je **více než 1 z 10 obyvatel Ostravy (11,5 %) součástí domácnosti, která příspěvek na bydlení pobírá**.

Tento vývoj je možné interpretovat jako **odraz zhoršující se dostupnosti bydlení a rostoucího nákladového tlaku na domácnosti**. Nárůst cen energií, inflace, růst nájmů a obecně zvyšující se náklady na život výrazně dopadají na nižší a střední příjmové skupiny, které dříve podporu nepotřebovaly.

Z pohledu městské bytové politiky tento trend upozorňuje na potřebu:

- blíže analyzovat strukturu domácností pobírajících dávku (např. senioři, samoživitelky, nízkopříjmoví pracující),
- zvažovat doplňující systémové nástroje,
- posilovat dostupnost poradenství a podpory v oblasti bydlení.

Z dlouhodobého hlediska je třeba vnímat, že samotné dávkové schéma **nemůže nahradit strukturální řešení** v oblasti dostupného bydlení. Finanční příspěvek na bydlení představuje důležitý, ale **reaktivní nástroj**, který by měl být doplňován aktivní politikou sociálního bydlení a prevencí ztráty bydlení.

Zároveň, jak již v roce 2021 konstatovala předešlá Zpráva o vyloučení z bydlení (PSB, OU, 2021), tak byl příspěvek na bydlení využíván pouze malou částí domácností, která na něj má nárok a počet domácností, pro které představují náklady na bydlení výdaj velmi zatěžující jejich rozpočet, je tak ještě výrazně vyšší.

Doplatek na bydlení² je vedle příspěvku na bydlení (dávky státní sociální podpory) další možností pomoci osobám, které i přes poskytnutý příspěvek na bydlení nemohou ze svých prostředků uhradit

² Systém pomoci v hmotné nouzi upravuje zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů. Jde o formu pomoci osobám s nedostatečnými příjmy, motivující tyto osoby k aktivní snaze zajistit si prostředky k uspokojení svých životních potřeb.

náklady spojené s užíváním bytu. Doplatek na bydlení také může finančně vypomoci osobám, které nárok na příspěvek na bydlení nemají (např. užívají nestandardní formu bydlení – tj. bydlení v bytech při podnájemní formě, bydlení v ubytovacích zařízeních, bydlení v nebytových prostorách nebo neplní podmínku trvalého pobytu v bytě, ke kterému mají nájemní smlouvu), ale přesto jejich celkové příjmy jsou tak nízké, že jim po úhradě nákladů na bydlení nezbyvá na jejich živobytí.

Tabulka 2: Doplatek na bydlení v Ostravě

Rok	Průměrný počet/měsíc	Průměrný počet příjemců a společně posuzovaných osob /měsíc
2016	7 153	15 388
2017	6 162	13 651
2018	4 805	10 857
2019	3 909	9 137
2020	3 572	8 146
2021	3 539	7 947
2022	3 259	7 156
2023	2 268	5 024
2024	2 039	4 306

Zdroj: Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava (2016-2024)

V systému dávek dochází k zásadní revizi, kdy místo čtyř dosavadních dávek – přídaveku na dítě, příspěvku na bydlení, příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení – nahradí jedna sjednocená dávka státní sociální pomoci, tzv. superdávka. Významnou částí odborné veřejnosti je však novela vnímaná negativně a nese s sebou mnohá rizika pro příjemce dávek, resp. zranitelné domácnosti. Platforma pro sociální bydlení a SPOT (2025) poukazují zvláště na rizika související s nezajištěním ochrany bydlení při nedostatku sociálního a dostupného bydlení, snižování podpory pro chudé pracující v době, kdy se zhoršuje jejich situace, koncentrace chudoby a omezení řešení sociálního vyloučení a akcentují také netransparentní a nedostatečně konzultovaný proces, nevhodné stavení nákladů na bydlení, nemotivující roli k navýšení příjmů či splácení dluhů a složitost výpočtu.

Zadluženost – exekuce jako rizikový faktor v oblasti bydlení

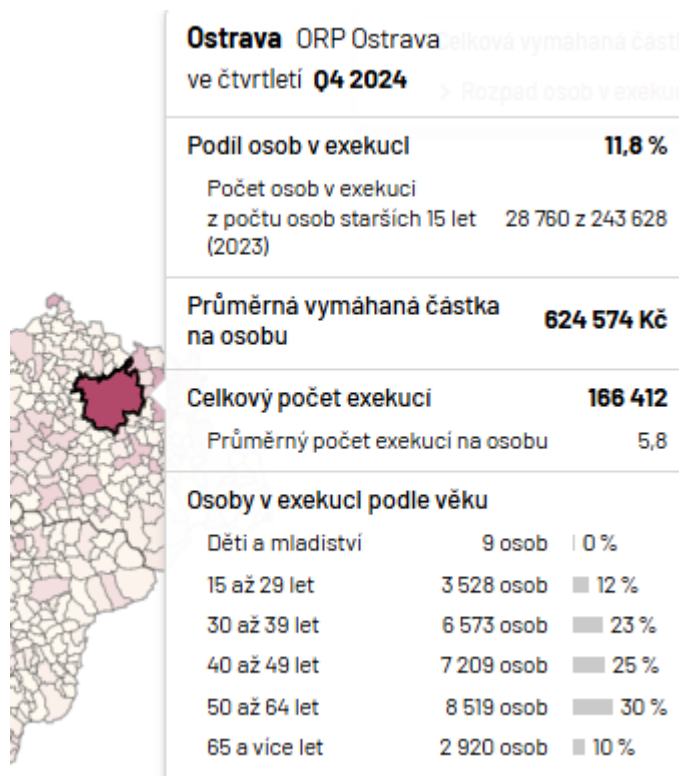
Zadlužení, resp., exekuce představují rizikový faktor při udržení si bydlení i bariéru při zajištění/ hledání si bydlení a jeho hrazení (udržení si).

Data z mapy zadlužení za rok 2024 ve srovnání s republikovým průměrem indikují zvýšenou míru osob v exekuci; v Ostravě se jedná o 11,8 % osob starších 15 let (resp. 28 760 osob v exekuci), přičemž v ČR je to 6,7 %

Tento systém je jedním z opatření, kterými ČR bojuje proti sociálnímu vyloučení. Nedílnou součástí systému pomoci v hmotné nouzi je výkon sociální práce s klienty. V rámci sociální práce některé úkoly kromě Úřadu práce ČR vykonávají rovněž pověřené obecní úřady, které mají blíže k občanům, a mohou tak v rámci sociální práce efektivněji reagovat na jejich problémy.

Dávkami, kterými se řeší pomoc v hmotné nouzi, jsou: příspěvek na živobytí – opakovaná dávka; doplatek na bydlení – opakovaná dávka; mimořádná okamžitá pomoc (MOP) – jednorázová dávka – je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit; zákon stanoví šest takových situací (MOP újm na zdraví; MOP postižení vážnou mimořádnou událostí; MOP k úhradě jednorázového výdaje; MOP na úhradu nezbytných nákladů; MOP k úhradě odůvodněných nákladů; MOP ohrožení sociálním vyloučením).

Obrázek 3: Graficky znázorněný podíl osob v exekuci v Q4 2024 v Ostravě

Zdroj: Mapa zadlužení (2024)

Zadlužení a exekuce představují jeden z faktorů, který působí, že jsou domácnosti v bytové nouzi dlouhodobě a mají malou šanci se z této situace dostat vlastními silami. Domácnosti v závažné bytové nouzi, které také mají problémy s exekucemi a dluhy jsou cílovou skupinou projektu, a proto máme v týmu zapojených odborníků i dluhového poradce, který bude zabydlené domácnosti podporovat v jejich cestě při řešení této životní oblasti.

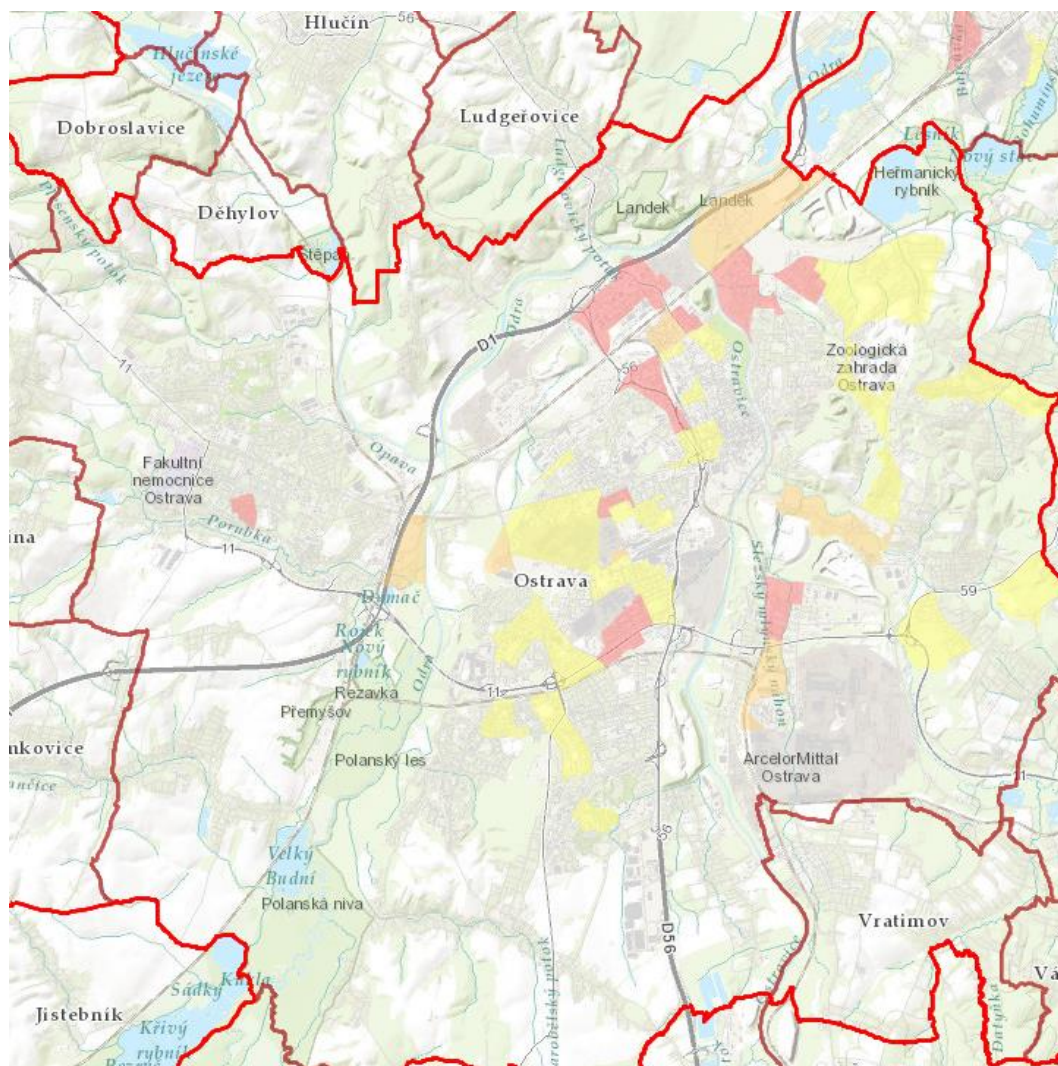
Lokality sociálního vyloučení a segregace

Statutární město Ostrava využívá výstupů spolupráce v oblasti mapování rezidenční segregace, resp. Metodiky identifikace lokalit rezidenční segregace v obcích ČR (Sýkora, 2023). Metodika identifikuje segregované a segregací ohrožené lokality, resp. lokality, které by neměly být využívány pro situování sociálních bytů a zároveň identifikaci lokalit/území, které jsou pro vytváření kapacit bytů určených pro sociální bydlení vhodné.

Mapa Lokalit sociálního vyloučení a rezidenční segregace využívá pro identifikaci lokalit informace o lokalizaci obyvatel, kteří jsou příjemci příspěvku na živobytí (společně posuzované osoby pro poskytnutí příspěvku na živobytí) v základních sídelních jednotkách. Mapa pracuje se čtyřmi kategoriemi míry segregace, z toho je nízká míra v pořádku (v mapě lokality bez barevného označení) a tři míry koncentrace poukazující na míru ohrožení dané lokality segregací – střední (žluté označení), vysoká (oranžové označení) a extrémní (červené označení).

Statutární město Ostrava je celkem členěno do 264 základních sídelních jednotek, z toho ve 46 z nich (17,4 %) je vyšší míra koncentrace. Z celkového počtu ZSJ jich má 28 střední míru (10,6 %, žluté označení), 7 vysokou míru (2,7 %, oranžové označení) a 11 extrémní míru (10,6 %, červené označení).

Obrázek 4: Mapové výstupy – rezidenční segregace v obcích ČR

Zdroj: Sýkora (2025) – online mapový výstup, Typologie ZSJ

Index sociálního vyloučení

K určení míry sociálního vyloučení používá Agentura index sociálního vyloučení³. Index je ASZ sestavován z těchto dat:

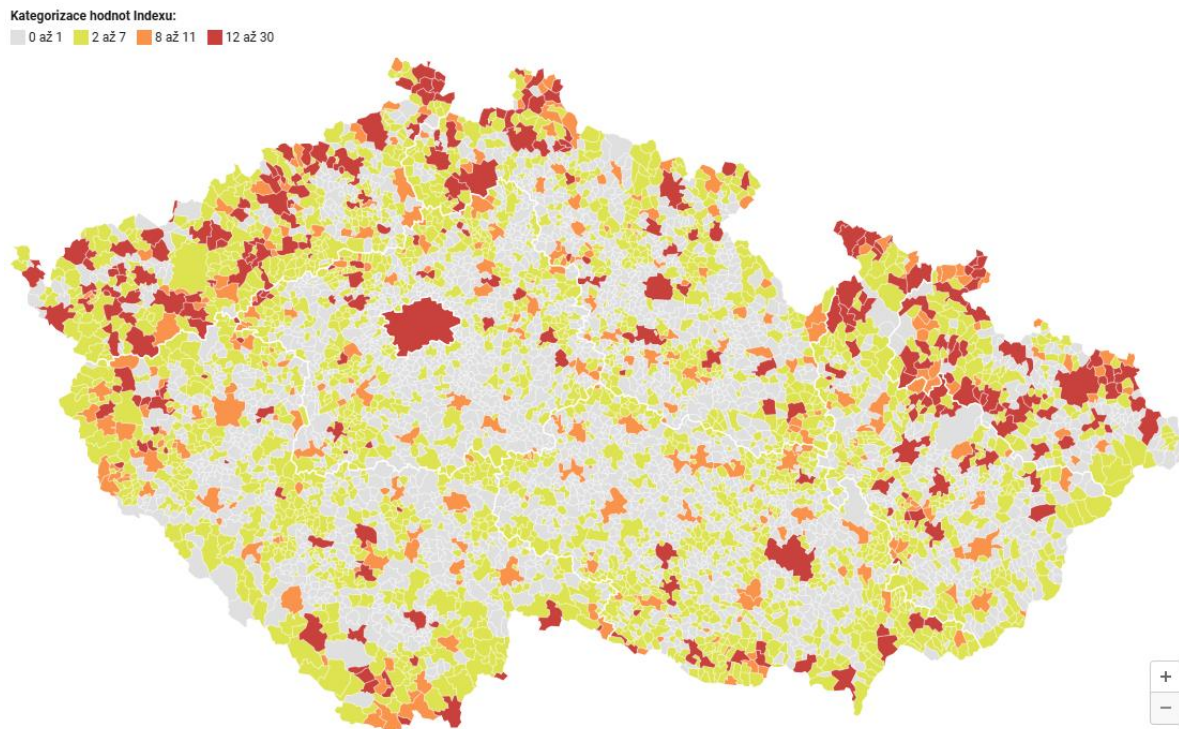
- příjemci příspěvku na živobytí,
- příjemci příspěvku na bydlení,
- osoby v exekuci,
- dlouhodobě nezaměstnané osoby,
- předčasné odchody ze systému vzdělávání – běžné třídy.

Jeho hodnota činila **v Ostravě 19 bodů** (2025; v r. 2024 byla hodnota indexu 20), což krajské město řadí mezi **obce s nejvyšší mírou sociálního vyloučení v Moravskoslezském kraji a České**

³ Index sociálního vyloučení je nástroj, který v sobě zahrnuje klíčové ukazatele z různých oblastí sociálního vyloučení a umožňuje posoudit v celorepublikovém i lokálním rozsahu míru zatížení sociálním vyloučením. Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením. Komplettní metodika je dostupná z: https://www.socialni-zaclenovani.cz/index_socialniho_vyloucení/.

republiky. K tomu je třeba dodat, že velká města obecně koncentrují vyšší počet sociálně vyloučených osob, a to se promítá i do výsledné hodnoty indexu. Z velkých měst v kraji překročila hranici dvaceti bodů také Karviná, Havířov a Orlová, v rámci MSK jde ještě o Osoblahu a Budišov nad Budišovkou. Celkové rozvrstvení sociálního vyloučení v České republice zobrazuje následující mapa.

Obrázek 5: Index sociálního vyloučení v obcích 2024

Zdroj: MMR, ASZ (2025)

Z dlouhodobého hlediska je **hodnota indexu v Ostravě vysoká a stabilní**. Dochází ke změnám v rozptylu jednoho bodu. Z výsledků indexu sociálního vyloučení 2024 je však zřejmé, že se sociální vyloučení v mnohých českých obcích podstatným způsobem zhoršuje.

Zpráva potvrzuje, že roste počet obcí, které jsou zatíženy více než jedním typem sociálního problému současně. V roce 2023 jich bylo 1299, o rok později už 1440. To znamená, že se v nich kumulují například potíže s nezaměstnaností, špatnou dostupností bydlení a zadlužeností. Jedním z nejpalčivějších problémů zůstává bydlení. Počet vyplacených příspěvků na bydlení vzrostl meziročně o 23 tisíc na více než 272 tisíc měsíčně. Ačkoli se tempo růstu zpomalilo, dostupnost bydlení se zhoršuje plošně, včetně velkých měst, kde ceny nájmu rostou rychleji než příjmy. Zde je zásadním krokem nový zákon o podpoře bydlení, který může nabídnout stabilní rámec důstojného a bezpečného bydlení a cílenou pomoc nejzranitelnějším skupinám. (MMR, ASZ, 2025).

Data ukazují, že situace se i přes dílčí pozitivní změny v některých oblastech v Česku zhoršila. Počet obcí v nejohroženější kategorii indexu (8 a více bodů) vzrostl meziročně z 539 na 578. Nejvíce zatížených obcí se nadále nachází v Ústeckém, Moravskoslezském a Karlovarském kraji, nicméně sociální vyloučení není problémem pouze těchto regionů. Ohrožené obce se objevují i ve vnitřních periferiích napříč Českem.

Příloha 2: Bytový fond

Ostrava je podle zákona o obcích statutárním městem. Vnitřní poměry ve věcech správy statutárního města Ostravy jsou uspořádány obecně závaznou vyhláškou č. 14/2013, Statut města Ostravy, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Dle údajů ze Sčítání lidu, domů a bytů bylo v r. 2021 na území SMO celkem 145 795 bytů, z toho je **12 649 bytů obecních** (údaj k 12/2024), což představuje 8,7 % bytového fondu z celkového počtu.

V roce 1992 byla péče o bytový fond svěřena jednotlivým městským obvodům. Vzájemná práva a povinnosti při nakládání s domovním a bytovým fondem mezi městem a jednotlivými městskými obvody jsou upraveny Statutem města Ostravy. Na městské obvody byla současně přenesena zodpovědnost vyplývající ze zákona o obcích, tj. uspokojovat potřeby občanů v oblasti bydlení.

Od roku 1992 počet obecních bytů postupně a výrazně klesal, mezi jednotlivými obvody na území SMO jsou značné rozdíly, jakým obecním bytovým fondem disponují. Na tuto situaci reaguje Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy, která byla schválena zastupitelstvem SMO v r. 2017 a vymezuje tzv. strategický obecní bytový fond v počtu 12 284 bytů⁴, což představuje byty, které si město Ostrava ponechává ve svém vlastnictví. **V roce 2024 se celkový počet obecních bytů na území SMO zvýšil.**

Pravidla přidělování bytů ze strany městských obvodů jsou různorodá. Taktéž možnosti získání obecního bytu jsou pro různé skupiny obyvatel v jednotlivých obvodech rozdílné. Obecně platí, že lidé v sociálně nepříznivé situaci mají menší šanci získat běžný obecní byt. Je tomu tak z důvodu určených mechanismů, které rozhodují o vybraném nájemníkovi bytu.

Tabulka 3: Bytový fond statutárního města Ostravy 2024 – dle počtu bytů

Městský obvod	Počet domů	Z toho DPS	Počet bytů	Z toho v DPS	Bezby. byty	Nebyt. prost.	Celk. nájem. jednot.	Neobs. byt. jednotky	Stand. kvalita bytu	Snížená kvalita bytu
Hošťálkovice	2	0	22	0	1	2	24	1	22	0
Hrabová	33	1	225	17	2	20	245	0	225	0
Krásné Pole					0		0			
Lhotka					0		0			
Mariánské Hory a Hulváky	162	3	1 934	204	4	60	1 994	100	1 882	52
Martinov	0	0	1	0	0	12	13	0	1	0
Michálkovice	13	1	97	8	0	16	113	4	97	0
Moravská Ostrava a Přívoz	139	3	1 629	112	2	371	2 000	280	1 629	0
Nová Bělá	1	1	22	22	2	5	27	0	22	0
Nová Ves	1	0	11	0	0	5	16	0	11	0
Ostrava-Jih	313	2	5 225	159	70	188	5 413	167	5 225	0
Petřkovice	6	0	31	0	0	28	59	6	30	1
Plesná	0	0	0	0	0	5	5	0	0	0
Polanka	3	0	27	0	9	7	34	0	27	0
Poruba	43	17	988	154	8	72	1 060	42	988	0
Proskovice	2	0	25	0	0	3	28	0	25	0
Pustkovec					0		0			

⁴ Podklady pro stanovení počtu strategického obecního bytového fondu zpracoval odbor majetkový Magistrátu města Ostravy, a to ve spolupráci s městskými obvody – viz Koncepce SB SMO (2017: 51).

Městský obvod	Počet domů	Z toho DPS	Počet bytů	Z toho v DPS	Bezby. byty	Nebyt. prost.	Celk. nájem. jednot.	Neobs. byt. jednotky	Stand. kvalita bytu	Snížená kvalita bytu
Radvanice a Bartovice	34	1	261	30	6	14	275	13	261	0
Slezská Ostrava	139	6	1 163	185	7	54	1 217	165	1 163	0
Stará Bělá	3	0	32	0	2	20	52	0	32	0
Svinov	11	0	125	0	2	17	142	2	125	0
Třebovice	1	0	27	0	0	12	39	0	27	0
Vítkovice	76	1	723	39	4	117	840	18	721	2
SMO	5	0	81	0	0	25	106	31	81	0
Celkem	987	36	12 649	930	119	1 053	13 702	829	12 594	55

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor majetkový, březen 2024

Současný stav a velikost bytového fondu je základním východiskem pro formování bytové politiky, která determinuje rozhodování o dalších opatřeních a řešeních problémů spojených s bydlením. K 31. 12. 2024 spadalo pod správu městských obvodů celkem 12 649 bytů, tj. 987 bytových domů, Magistrát města Ostravy přímo disponoval 81 byty, resp. 5 domy.

Největším bytovým fondem disponují městské obvody Ostrava-Jih (5 225 bytů, resp. 41,4 % obecního bytového fondu), dále Mariánské Hory a Hulváky (1 934 bytů, resp. 15,3 %), Moravská Ostrava a Přívoz (1 629 bytů, resp. 12,9 %), Poruba (988 bytů, resp. 7,8 %) a Vítkovice (723 bytů, resp. 5,7 %).

V tabulce je také uvedeno 829 neobydlených obecních bytů. Důvody neobsazenosti jsou ty, že byty jsou: v nabídkovém řízení pro obsazení, nezpůsobilé k užívání s vysokými náklady na opravy, vyklizené pro provedení rekonstrukce, určené k demolici, neobsazené z důvodu soudního nebo notářského řízení, určené jako náhradní byty nebo přístřeší, určené k prodeji.

Z celkového počtu městských bytů ve statutárním městě Ostrava dosahovalo k 31. 12. 2023 standardu celkem 12 564 bytů, což představuje 99,6 %. Bytů se sníženou kvalitou bylo 55 (0,4 %). Nejvyšší počet bytů se sníženou kvalitou (52) se v roce 2024 nacházelo v městském obvodu Mariánské Hory a Hulváky což představuje více než 95 % z celkového množství obecních bytů se sníženou kvalitou na území SMO.

Tabulka 4: Bytový fond statutárního města Ostravy 2024 – dle velikosti bytů

Městský obvod	Velikost					Počet bytů celkem	Bezbariérové byty	
	0+1	0+2, 1+1	1+2	1+3	1+4 a víc		Běžné	DPS
Hošťálkovice	5	8	3	4	2	22	1	0
Hrabová	7	72	131	12	3	225	0	2
Krásné Pole						0		
Lhotka						0		
Mariánské Hory a Hulváky	92	550	725	495	72	1 934	0	4
Martinov	0	0	1	0	0	1	0	0
Michálkovice	0	56	25	12	4	97	0	0
Moravská Ostrava a Přívoz	107	626	563	311	22	1 629	2	0
Nová Bělá	16	6	0	0	0	22	0	2
Nová Ves	0	8	2	1	0	11	0	0
Ostrava-Jih	434	1 433	1 334	1 897	127	5 225	62	8
Petřkovice	2	11	15	3	0	31	0	0
Plesná	0	0	0	0	0	0	0	0

Městský obvod	Velikost					Počet bytů celkem	Bezbariérové byty	
	0+1	0+2, 1+1	1+2	1+3	1+4 a víc		Běžné	DPS
Polanka	5	4	16	2	0	27	0	9
Poruba	115	257	461	138	17	988	4	4
Proskovice	17	4	2	2	0	25	0	0
Pustkovec						0		
Radvanice a Bartovice	26	110	91	32	2	261	0	6
Slezská Ostrava	170	440	319	227	7	1 163	0	7
Stará Bělá	18	11	0	2	1	32	0	0
Svinov	16	48	42	13	6	125	2	0
Třebovice	0	4	13	8	2	27	0	0
Vítkovice	54	237	268	147	17	723	0	4
SMO	3	17	11	0	0	81	0	0
Celkem	1 087	3 902	4 022	3 306	282	12 649	71	46

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor majetkový, březen 2024

Nejčastější velikostní kategorií bytů ve správě městských obvodů na území města Ostravy jsou byty o velikosti 1+2 (4 022) a 0+2/1+1 (3 902), dále pak o velikosti 1+3 (3 306) a 0+1 (1 087). Nejméně je bytů velikostní kategorie 1+4 a více (282). Bezbariérových bytů je celkem 117, což představuje velmi nízký počet.

Důležité údaje představuje také následující tabulka, která popisuje vývoj obecního bytového fondu, a to od roku 2001. K masivnímu odprodávání obecního bytového fondu docházelo v letech 2001-2008, kdy jen za tyto roky bylo odprodáno 16,7 tisíce obecních bytů, což představuje cca polovinu všech bytů, kterými město disponovalo v roce 2001. V roce 2008 odprodeje zpomalily, pořád se ale jednalo ve vyšší stovky odprodáných bytů ročně. Stoupající trajektorii obecní bytový fond nabral rokem 2020.

Tabulka 5: Vývoj bytového fondu statutárního města Ostravy v letech 2001–2024

Rok	Počet domů	Z toho DPS	Počet bytů	Z toho v DPS	Bezby. byty	Nebyt. prost.	Celk. nájem. jednot.	Neobs. byt. jednotek	Kvalita bytů		Změna za rok	
									Stand. kvalita bytu	Snížená kvalita bytu	Domy	Byty
2001	2 701		33 268			1 533	34 801		31 908	1 350		
2002	2 535		30 989			1 442	32 431		29 819	1 170	-166	-2 279
2004	2 221	28	26 614	837		1 292	27 906		25 663	951	-314	-4 375
2005	1 930	28	23 609	1 079	111	1 260	24 869	390	22 780	829	-291	-3 005
2006	1 742	29	20 508	1 076	105	1 213	21 721	328	19 199	1 309	-188	-3 101
2007	1 643	25	18 379	1 042	107	1 186	19 565	425	17 183	1 196	-99	-2 129
2008	1 438	26	16 581	1 042	107	1 177	17 758	404	15 449	1 130	-205	-1 798
2009	1 281	41	15 998	1 121	107	1 091	17 089	495	14 987	1 011	-157	-583
2010	1 223	41	15 417	1 121	107	1 027	16 444	557	14 464	953	-58	-581
2011	1 193	41	15 090	1 125	105	1 104	16 194	715	14 222	868	-30	-327
2012	1 114	41	13 982	1 125	105	1 116	15 098	849	13 205	777	-79	-1 108
2013	1 073	41	13 326	1 124	105	1 011	14 337	871	12 609	717	-41	-656
2014	1 071	41	13 095	1 124	105	1 019	14 114	900	12 435	660	-2	-231
2015	1 043	41	12 897	1 124	105	1 006	13 903	925	12 451	446	-28	-198
2016	1 037	37	12 872	977	105	1 000	13 872	902	12 482	390	-6	-25
2017	1 028	36	12 803	956	105	1 013	13 816	907	12 462	341	-1	-69
2018	1 019	36	12 693	928	106	1 007	13 700	852	12 420	273	-9	-110

Rok	Počet domů	Z toho DPS	Počet bytů	Z toho v DPS	Bezb. byty	Nebyt. prost.	Celk. nájem. jednot.	Neobs. byt. jednotek	Kvalita bytů		Změna za rok	
									Stand. kvalita bytu	Snížená kvalita bytu	Domy	Byty
2019	991	34	12 575	929	107	962	13 557	812	12 379	196	-28	-118
2020	988	37	12 619	943	104	1 026	13 645	841	12 457	189	+3	+44 ⁵
2021	992	38	12 635	950	111	1 047	13 682	802	12 446	189	+4	+16
2022	990	36	12 636	931	1 031	1 046	13 682	694	12 447	189	-2	+1
2023	987	36	12 624	931	109	1 033	13 657	683	12 564	60	-3	-11
2024	987	36	12 649	930	119	1 053	13 702	829	12 594	55	x	+25

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor majetkový, březen 2024

Od roku 1991 průběžně dochází z důvodu privatizace ke snížení bytového fondu v jednotlivých městských obvodech, a to z celkového počtu čítajícího cca 46 000 v roce 1991 na 12 649 bytů k 31. 12. 2024. Počet obecních bytů však v posledních letech, resp. rokem 2020, mírně stoupá, a to celkem o 75 bytů.

Nájemné v obecním bytovém fondu

Z celkového počtu bytů 12 649 pronajímaných bytů bylo s nájmem do 60 Kč/m² pronajímáno 1 514 bytů (12 % obecních bytů). Nájemné v obecním bytovém fondu je tak na stále poměrně nízkých hodnotách.

V pásmu od 61 do 100 Kč/m² bylo 7 420 bytů (58,7 % obecních bytů), nad 100 Kč/m² šlo o 2 652 bytů (21 % obecních bytů; z toho 1 199 bytů je nad 120 Kč/m²). V době mapování bylo 803 obecních bytů volných, resp. neobsazených.

Komerční pronájmy jsou ve srovnání s obecními byty výrazně dražší. Průměrné ceny pronájmu se také odvíjí od lokality a technického stavu bytu (případně vybavení) a dosahují v Ostravě výše 245 Kč/m², což meziročně představuje nárůst o 18,4 % (Realitymix, 2024).

Nájemní smlouvy v obecním bytovém fondu

Z celkového počtu 11 736 uzavřených nájemních smluv jsou u 50,8 % (5 966 bytů) uzavřeny nájemní smlouvy na dobu neurčitou, u 5,4 % (628 bytů) na dobu do 6 měsíců, u 41 % (4 818 bytů) na dobu 6-12 měsíců, u 2,7 % (324 bytů) na dobu 12-24 měsíců.

Více než polovina obecního bytového fondu je tak zasmělněna na neurčito.

⁵ Za posledních 20 let se jednalo o první nárůst počtu obecních bytů statutárního města Ostravy.

Příloha 3: Sociální práce a bydlení

Sociální práce je profesionální aktivita zaměřená na pomoc jednotlivcům, skupinám či komunitám, s cílem zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování v jejich přirozeném prostředí. Sociální práci řadíme mezi základní nástroj sociální politiky, který by měl být v kontextu řešení potřeb bydlení prostřednictvím poskytování poradenství a podpory klientům nástrojem nejdostupnějším. Výkon sociální práce je zajišťován jak ve formě činností sociální práce, kterou provádí obecní úřad obce s rozšířenou působností, tak i v rámci poskytování konkrétních sociálních služeb.

Sociální práce obecního úřadu obce s rozšířenou působností

Sociální pracovníci jednotlivých úřadů městských obvodů statutárního města Ostravy a Magistrátu města Ostravy pracují s osobami, které jsou ohrožené bytovou nouzí. Sociální práci s těmito cílovými skupinami předpokládá i vyhláška č. 332/2013 Sb., o vzoru Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka, která jako cílové skupiny sociální práce mj. uvádí:

- sociální vyloučení, které je následkem ztráty bydlení,
- riziko ztráty bydlení,
- ztráta či absence bydlení,
- nevyhovující bydlení.

Sociální bydlení s doprovodným sociálním programem

Aktérem, který se aktivně věnuje zabydlování domácností v bytové nouzi a jejich podporou formou spolupráce se sociálním pracovníkem je statutární město Ostrava od r. 2016.

Na území města Ostravy dále působí nestátní neziskové organizace, které zprostředkovávají tzv. bydlení s doprovodným sociálním programem. Ke své činnosti mají pronajaté byty, které dále pronajímají osobám v bytové nouzi.

Kategorii sociálních bytů má také společnost Heimstaden s.r.o., a to paralelně se spoluprací s Magistrátem města Ostravy a neziskovými organizacemi.

Na území města Ostravy jsou v oblasti sociálního bydlení využívány přístupy přímého zabydlování do bytů (prvky Housing First), tak prostupný systém.

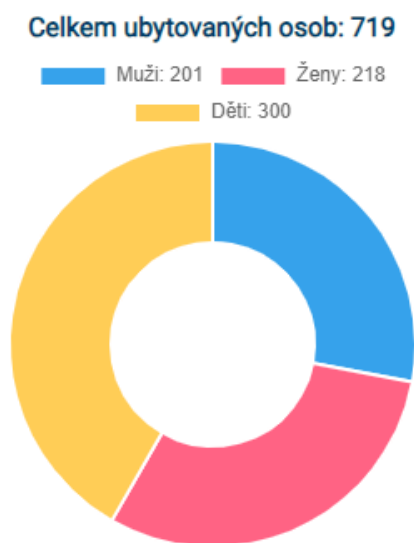
Přímé zabydlování do bytů vychází z principů Housing First a záměrem je poskytnout domácnosti v bytové nouzi sociální bydlení a individuálně nastavit intenzitu spolupráce se sociálním pracovníkem.

Sociální bydlení s využíváním prvků prostupného systému staví na spolupráci nízkoprahových denních center pro osoby bez domova, nocleháren, azylových domů a programů sociálního bydlení. Záměrem jednotlivých stupňů je klienta na bydlení více připravit a pracovat na kompetencích ještě před samotným vstupem do programu sociálního bydlení.

Magistrát města Ostravy realizuje každoročně mapování sociálních bytů, jejich počtu, poloze, velikosti a zaměřujeme se také na složení domácností, které v nich žijí. Uvedená data jsou z mapování za rok 2024.

Do mapování sociálních bytů se zapojili, Magistrát města Ostravy a z neziskových organizací Armáda spásy v České republice, z.s., Charita Ostrava, Diecézní charita ostravsko-opavská, MENS SANA, z.s., RUBIKON Centrum, z.ú., Renarkon o.p.s. Pro sociální bydlení je tak využíváno **celkem 317 bytů**. V těchto bytech je bydlícím domácnostem poskytována podpora, resp. spolupráce se sociálním pracovníkem a případně také dalšími experty.

Obrázek 6: Počet osob v sociálních bytech na území SMO (n=317)

Zdroj: SMO, MMO (2024)

Na území města dále působí Spolek PORTAVITA, který pro ohrožené domácnosti poskytuje **217 bytů**, z toho spolek Zázemí 153 bytů, spolek Stabilita 55 bytů a projekt S námi domů 8 bytů. Sociální podpora domácností je poskytována a zajištěna v části těchto bytů, proto je uvádíme samostatně.

Bytový fond pro účely sociálního bydlení je zajišťován spoluprací realizátorů (Magistrátu města Ostravy, neziskových organizací) s městskými obvody a soukromými vlastníky, přičemž největším poskytovatelem bytů do aktivit sociálního bydlení je společnost Heimstaden (cca 350 bytů).

Osobám v bytové nouzi, které jsou zařazeny do bydlení s doprovodným sociálním programem, jsou v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, poskytovány následující služby:

Pobytové služby:

- chráněné bydlení (pouze pro osoby s mentálním nebo duševním handicapem),
- podpora samostatného bydlení (pouze pro osoby s mentálním nebo duševním handicapem),
- domy na půl cesty.

Ambulantní a terénní služby:

- odborné sociální poradenství,
- osobní asistence,
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi,
- sociální rehabilitace,
- terénní programy.

Sociální práce poskytovatelů sociálních služeb ve vztahu k bydlení osob bez přístřeší

Osobám bez přístřeší jsou v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, poskytovány následující služby:

Pobytové služby:

- azylové domy,
- noclehárny,
- domovy se zvláštním režimem,
- domy na půl cesty.

Ambulantní a terénní služby:

- terénní programy,
- sociální rehabilitace,
- nízkoprahová denní centra,
- odborné sociální poradenství.

Následující tabulky uvádí kapacity a počty klientů/uživatelů v zařízeních sociálních služeb pro osoby bez přístřeší mimo domovy se zvláštním režimem, které jsou uvedeny v samostatné kapitole.

Tabulka 6: Azylové domy na území statutárního města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Počet uživatelů	Počet odmítnutých žádostí z důvodu kapacity
Armáda spásy v České republice, z. s.	Armáda spásy, Adelante, Azylový dům Ostrava (2023)	U Nových válcoven 1592/9a Ostrava - Mariánské Hory 70900	62	165	253
Armáda spásy v České republice, z. s.	Armáda spásy, Adelante, Dům pro ženy a matky s dětmi Ostrava, azylový dům (2023)	Gen. Píky 2980/25 Ostrava – Moravská Ostrava a Přívoz 70200	62	191	23
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Azylový dům pro muže Palackého	Palackého 993/61 Ostrava, Přívoz 70200	21	60	11
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Azylový dům pro matky s dětmi	Budečská 1373/3 Ostrava, Moravská Ostrava 70200	29	36	25
Centrum sociálních služeb Poruba, příspěvková organizace	Azylové zařízení 2023	Vřesinská 2230/5 Ostrava-Poruba 70800	29	63	0
Centrum sociálních služeb Poruba, příspěvková organizace	Domov pro matky s dětmi 2023	Dělnická 386/30 Ostrava-Poruba 70800	35	67	9
Diakonie ČCE – středisko v Ostravě	Azylový dům Debora pro ženy a matky s dětmi	Karpatská 1091/40 Ostrava – Zábřeh 70030	15	30	293
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka – azylový dům	Sirotčí 683/41 Ostrava-Vítkovice 70300	42	131	133
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Zdislavy – azylový dům pro matky s dětmi	Jedličkova 1357/8 Ostrava-Zábřeh 70030	42	89	29
Nová šance, z.s.	Azylový dům Nová šance	Stará cesta 121/6 Ostrava-Hrušov 71100	20	57	0
Služby Dobrého Pastýře	Dům sv. Eufrazie – azylový dům	Markvartovická 20/22 Ludgeřovice 74714	26	17	6

Sociální služby Slezská Ostrava, příspěvková organizace	Azylový dům pro rodiny s dětmi	Na Liščině 338/2 Ostrava 71100	50	81	45
Souhrnné údaje			433	987	827

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, prosinec 2024

V Ostravě je 12 azylových domů s celkovou kapacitou 433 osob, z toho 50 míst, resp. 1 azylový dům, je pro domácnosti tvořené mužem, ženou, dětmi, případně mužem s dětmi. V případech, kdy dojde ke ztrátě bydlení tak mají domácnosti tvořené mužem, ženou a dětmi značně omezené možnosti společného bydlení a dochází tak k rozdělení domácností, resp. oddělenému/samostatnému pobytu muže a ženy/ženy s dětmi. Dle dostupných údajů bylo v roce 2024 celkem 827 odmítnutých žádostí z kapacitních důvodů. V roce 2020 bylo odmítnutých žádostí 561. Indikuje to značnou (a rostoucí) potřebnost bydlení u domácností v bytové nouzi.

Azylové domy reagují na téma závislostí v pobytových a různou měrou toto propisují do svého fungování. V rámci Ostravy je zapojen Azylový dům pro muže Palackého (Centrum sociálních služeb Ostrava) do spolupráce se S.A.D. a projektu Zvládání závislostí ve službách pro lidi bez domova a stal se tzv. vlhkým azylovým domem – tedy pobytovou službou, která je přístupná lidem bez domova se schopností regulace závislosti, mapuje jejich potřeby v této oblasti, zaměřuje se na projevy chování, alkohol není možno vnášet ani konzumovat uvnitř, ale pracuje se s tím, že i v zařízení je klient pod jeho vlivem, důraz se klade na síťování s třetími stranami v tématu závislostí.

Tabulka 7: Noclehárny na území statutárního města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Počet uživatelů	Počet odmítnutých žádostí z důvodu kapacity
Armáda spásy v České republice, z.s.	Armáda spásy, Adelante, Noclehárna Ostrava (2023-2026)	U Nových válcoven 1592/9a Ostrava - Mariánské Hory 70900	70	632	24
Armáda spásy v České republice, z.s.	Armáda spásy, Adelante, Noclehárna pro ženy Ostrava (2023-2026)	U Nových válcoven 1592/9a Ostrava - Mariánské Hory 70900	14	140	329
Charita Ostrava	Charitní dům sv. Františka – noclehárna	Sirotčí 683/41 Ostrava-Vítkovice 70300	26	410	238
Souhrnné údaje			110	1182	591

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, prosinec 2024

Noclehárny jsou na území Ostravy tři s celkovou kapacitou 110 lůžek, z toho 96 lůžek pro muže (2 noclehárny) a 14 lůžek pro ženy (1 noclehárna).

Tabulka 8: Nízkoprahová denní centra na území statutárního města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Počet uživatelů
Armáda spásy v ČR, z.s.	Armáda spásy, Adelante, Azylový dům Ostrava – nízkoprahové denní centrum	U Nových válcoven 1592/9a Ostrava - Mariánské Hory 70900	60	817

Charita Ostrava	Charitní dům sv. Zdislavy – azylový dům pro matky s dětmi – nízkoprahové denní centrum	Jedličkova 1357/8 Ostrava-Zábřeh 70030	50	706
Souhrnné údaje			110	1 523

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, prosinec 2024

Síť sociálních služeb pro osoby v bytové nouzi tvoří také dvě nízkoprahová denní centra, která jsou pro muže i ženy s celkem 110 místy a možností operativního navýšení kapacity a rozšíření provozu v rámci Zimního programu.

Tabulka 9: Dům na půl cesty na území statutárního města Ostravy

Poskytovatel	Projekt	Adresa služby	Kapacita	Počet uživatelů	Počet odmítnutých žádostí z důvodu kapacity
Centrum sociálních služeb Ostrava, o.p.s.	Dům na půl cesty	Bozděchova 1792/10, Moravská Ostrava a Přívoz	21	59	0

Zdroj: Magistrát města Ostravy, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, prosinec 2024

V Ostravě se nachází 1 Dům na půl cesty, který je pobytovou sociální službou pro mladé lidi ve věku od 18–26 let. Dům na půl cesty má celkovou kapacitou 21 míst a má celkem 59 uživatelů. Zjištěno bylo že za rok 2024 nebyla žádná odmítnutá žádost z důvodu kapacity zařízení.

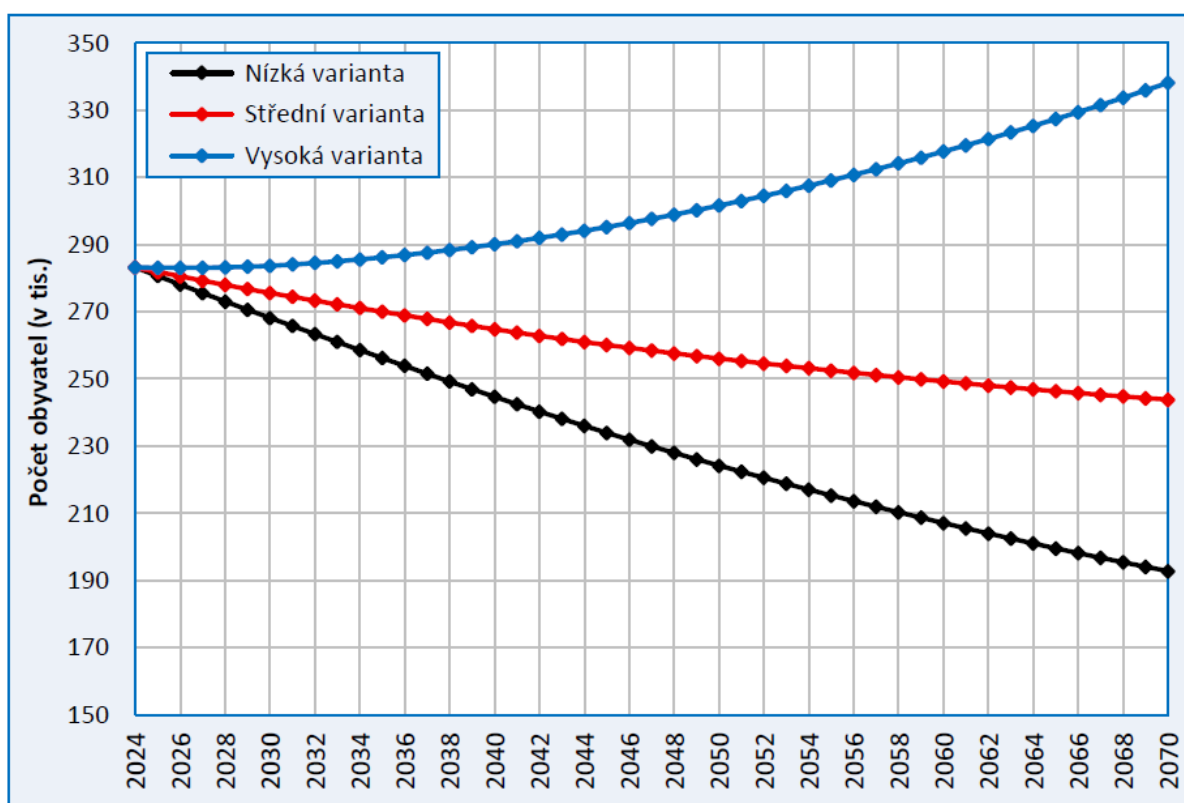
V Ostravě je 1 Dům na půl cesty s celkovou kapacitou 21 míst.

Příloha 4: Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva SMO na období 2025-2070

Město Ostrava má rozlohu 214,23 km². Podle územní velikosti je třetím největším městem v republice. Podle výsledků oficiální bilance obyvatelstva ČSÚ bylo ve městě Ostrava ke konci roku 2024 registrováno celkem 283 187 obyvatel s trvalým nebo dlouhodobým pobytem, z toho 137 397 (48,5 %) bylo mužů a 145 790 (51,5 %) žen.

Demografická prognóza pro statutární město Ostrava (2025–2070) ukazuje dlouhodobý trend poklesu počtu obyvatel a současně výrazné stárnutí populace. Tyto změny představují zásadní výzvy pro bytovou politiku města. Na jedné straně hrozí úbytek obyvatel v produktivním věku a tím i oslabování ekonomické a sociální základny města, na straně druhé narůstají potřeby související se zajištěním bydlení a služeb pro stárnoucí populaci. Prognóza zároveň potvrzuje, že migrační bilance a podpora dostupného bydlení mohou do budoucna významně ovlivnit, zda Ostrava dokáže negativní trendy zmírnit.

Obrázek 7: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel SMO 2024–2070

Zdroj: Burcin, Kučera, Kuranda (2025)

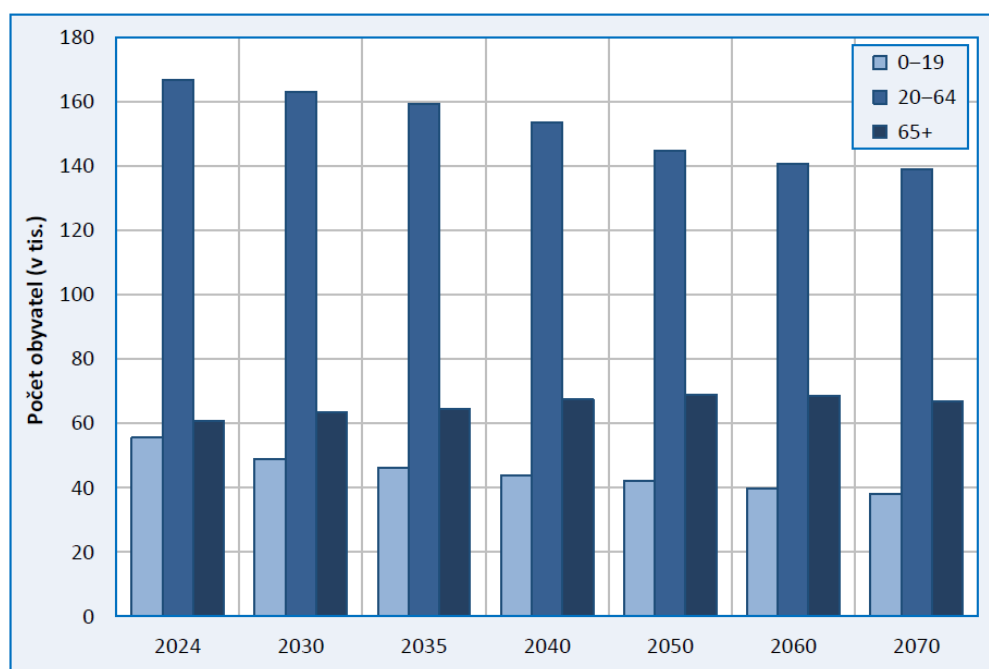
Výše uvedený obrázek ukazuje očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel Ostravy ve třech variantách (nízká, střední a vysoká). Střední varianta, považovaná za nejpravděpodobnější, předpokládá pokles z dnešních zhruba 283 tisíc obyvatel na 256 tisíc v roce 2050 a pod 244 tisíc v roce 2070. Nízká varianta dokonce počítá s úbytkem až k hranici 193 tisíc obyvatel, zatímco vysoká varianta při příznivém vývoji migrace a bydlení připouští růst až nad 330 tisíc obyvatel. Vysoká varianta vývoje však vychází z předpokladu výrazně kladného migračního salda, které by mohlo být dosaženo zejména díky plánované nové bytové výstavbě v Ostravě.

Pro bytovou politiku to znamená, že město se musí připravit na celkový pokles populace, který bude pravděpodobně doprovázen uvolňováním bytů v důsledku přirozeného úbytku obyvatel. Tento proces sice může krátkodobě zlepšit dostupnost bydlení, avšak zároveň hrozí zvyšující se podíl neobydlených bytů a nutnost jejich rekonstrukcí či jiného využití. Klíčovým faktorem, který může trend zvrátit, je migrační přírůstek – tedy schopnost města přilákat nové obyvatele prostřednictvím nabídky dostupného a kvalitního bydlení, zejména pro mladé rodiny a pracovníky v produktivním věku.

Další obrázek znázorňuje očekávané změny ve věkových skupinách 0–19, 20–64 a 65+. Zatímco počet dětí a mladých lidí (0–19 let) i obyvatel v produktivním věku (20–64 let) bude postupně klesat, počet seniorů (65+) poroste a jejich podíl na celkové populaci se zvýší z dnešních 21 % na více než 27 %. Největší nárůst se očekává zejména u nejstarší věkové kategorie (75+), která bude vyžadovat specifické formy podpory a bydlení.

Pro oblast bydlení to znamená, že se bude zvyšovat poptávka po bezbariérových bytech, malometrážních jednotkách a bydlení s možností sociálních a pečovatelských služeb. Současně bude klesat potřeba větších rodinných bytů, pokud se městu nepodaří přilákat mladé rodiny. To vytváří tlak na flexibilní bytovou politiku, která bude muset kombinovat podporu dostupného bydlení pro mladé a rodiny s dětmi s rostoucí potřebou specializovaného a sociálního bydlení pro seniory.

Obrázek 8: Očekávané rozdělení obyvatelstva do základních věkových skupin

Zdroj: Burcin, Kučera, Kuranda (2025)

Demografická prognóza jasně ukazuje, že sociální bydlení v Ostravě bude muset reagovat na dvojí trend – úbytek populace v produktivním věku a současně růst podílu seniorů. To také znamená orientaci na podporu dostupného nájemního bydlení, které může přilákat a udržet mladé rodiny i pracovníky, a zároveň rozvoj bytových kapacit přizpůsobených stárnoucí populaci, včetně bezbariérových a menších jednotek doplněných o sociální a pečovatelské služby. Flexibilní a vyvážený systém sociálního bydlení se tak stává klíčovým nástrojem, jak zmírnit negativní demografické trendy a podpořit dlouhodobou stabilitu a soudržnost města.

Použité zdroje

Agentura pro sociální začleňování, Ministerstvo pro místní rozvoj (2025) Index sociálního vyloučení 2024.

Burcin, B., Kučera, T., Kuranda, J. (2025) Prognóza vývoje počtu a věkové struktury obyvatelstva statutárního města Ostravy na období 2025-2070. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, Katedra demografie a goedemografie.

Český statistický úřad. (2021) Sčítání lidu, domů a bytů 2021.

Data k cenám pronájmů – Realitymix.cz (3/2025). Online, dostupné na: <https://realtymix.cz/statistika-nemovitosti/byty-pronajem-prumerna-cena-pronajmu-1m2-mesic.html>

Fakulta sociálních studií, Ostravská univerzita. (2020) Výzkumná zpráva A: Vyhodnocení výsledků dosažených obcemi u podpořených klientů.

Fakulta sociálních studií, Ostravská univerzita. (2021) Výzkumná zpráva C: Vyhodnocení systému sociálního bydlení v obcích.

Koncepce sociálního bydlení statutárního města Ostravy (2017). Statutární město Ostrava.

Mapa zadlužení. (2024) Online, (03/2025) dostupné na:
https://mapazadluzeni.cz/?v1=podil_osob_v_exekuci&v1p=2024-Q4

Odbor majetkový SMO. (2024) Údaje k bytovému fondu na území SMO.

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví SMO. (2024) Údaje k sociálním službám a klientům na území SMO.

Platforma pro sociální bydlení, Ostravská univerzita (2021) Bydlení jako problém. Zpráva o vyloučení z bydlení 2021. Online, dostupné na: <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2021/08/Bydleni-jako-problem-2021.pdf>

Platforma pro sociální bydlení, Ostravská univerzita (2024) Česko na křižovatce. Zpráva o vyloučení z bydlení 2024. Online, 3/2025, dostupné na: https://cdn.prod.website-files.com/5ef4ac1cc5dd69384a10c66e/67051b21b2774f44ad64218a_zprava2024_compr.pdf

Platforma pro sociální bydlení, SPOT – Centrum pro společenské otázky. (2025) Dávková reforma – hlavní problémy a rizika.

RIA k zákonu o podpoře bydlení. (2025) Ministerstvo pro místní rozvoj.

Sýkora, L. (2023) Metodika identifikace a hodnocení lokalit segregace: hodnocení vhodnosti lokalit pro pořizování sociálního bydlení z hlediska prevence rezidenční segregace. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra geografie a regionálního rozvoje, Centrum pro výzkum města a regionů (CVMR).

Úřad práce ČR – krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Ostrava. (2016-2024).

Seznam tabulek

Tabulka 1: Příspěvek na bydlení v Ostravě.....	31
Tabulka 2: Doplatek na bydlení v Ostravě	32
Tabulka 3: Bytový fond statutárního města Ostravy 2024 – dle počtu bytů	36
Tabulka 4: Bytový fond statutárního města Ostravy 2024 – dle velikosti bytů	37
Tabulka 5: Vývoj bytového fondu statutárního města Ostravy v letech 2001–2024	38
Tabulka 6: Azylové domy na území statutárního města Ostravy	42
Tabulka 7: Noclehárny na území statutárního města Ostravy	43
Tabulka 8: Nízkoprahová denní centra na území statutárního města Ostravy	43
Tabulka 9: Dům na půl cesty na území statutárního města Ostravy	44

Seznam obrázků

Obrázek 1: Počet osob v bytové nouzi ve správních obvodech ORP.....	29
Obrázek 2: Vzájemný překryv mezi populacemi zatíženými vybranými problémy v oblasti bydlení..	30
Obrázek 3: Graficky znázorněný podíl osob v exekuci v Q4 2024 v Ostravě	33
Obrázek 4: Mapové výstupy – rezidenční segregace v obcích ČR	34
Obrázek 5: Index sociálního vyloučení v obcích 2023	35
Obrázek 6: Počet osob v sociálních bytech na území SMO (n=317).....	41
Obrázek 7: Očekávaný vývoj celkového počtu obyvatel SMO 2024-2070	45
Obrázek 8: Očekávané rozdělení obyvatelstva do základních věkových skupin	46